

Tullirikostorjunnan vuosikirja 2010

Sisältö

Pääkirjoitus	3
Rikostorjuntaa Eteläisessä tullipiirissä	4
Ilmitulleet rikokset ja tutkinnan vaikuttavuus	5
Talousrikokset	6
Huumausainerikokset ja huumausaineiden lähtöaineet	14
Lääke- ja dopingrikokset	23
Muut rikokset	26
Kansainvälinen toiminta	29

Vastaava päätoimittaja

Esko Hirvonen

Päätoimittaja

Esa Annala

Toimitussihteeri

Marjut From

Toimitus

Anne Bauer
Alvi Heikka
Janne Hyytiäinen
Tarja Koskenlaakso
Marianne Kyber
Juha Kyrönviita
Jussi Leppälä
Heikki Metsälampi
Seppo Mäkitalo

Jarmo Orola
Mika Pitkänen
Ahti Pykkänen
Kari Rennola
Lasse Ryyttäri
Lassi Salakka
Hannu Sinkkonen
Saila Soini
Tuomo Valjus

Kuvat

Yhteistyökumppanit
Risto Silvola

Painopaikka

Kopijyvä/Suomen Graafiset Palvelut Oy
2011

Pääkirjoitus

Tulliviranomaiset ovat jo useamman vuoden ajan joutuneet todistamaan erilaisten lääkevalmisteiden Internet-kauppaa ja siihen liittyvää maahan-tuontia Aasian maista. Ihmiset ovat useinkin luot-taneet Internet-mainoksiin, naapurin mieheen tai kuulopu-heisiin ilman, että itse tuotteesta olisi mitään tutkittua tie-toa. Internet on tuonut myös, jos mahdollista, vieläkin vaa-rallisemman elämäntyylin ihmeteltäväksemme – design-huumeet. Designhuumeet ovat luetteloiduista huumaus-aineista valmistettuja johdannaisia, joita ei huumausaine-listoilta löydy, mutta ovat vaikutuksiltaan kuitenkin niitä vastaavia. Tieto näistä aineista leviää verkkomainonnan avulla ja niistä käydään kokeilijapiireissä vilkasta nettikes-kustelua.

Huumausaineiden vastainen lainsäädäntö perustuu vahvasti kansainväliseen hyväksyntämenettelyyn. Design-huumeet antavat kuitenkin tälle mekanismille liian kovan haasteen, sillä uusia huumaavia aineita kehitetään huomattavasti nopeammin kuin niitä ehditään kieltää.

Tulli kohtaa usein ensimmäisenä uudet huumeet omasa huumausainevalvonnassaan, ja Tullilaboratorio onkin tehnyt lukuisista uusista aineista luokittelupyynnön Fimealle. Viime vuoden kesällä tehtiin huumausainelain muutos, jolla listattiin huumausaineeksi MDPV:nä tunnettu synteettinen huume, jota kansainvälisesti ei ollut määritelty huumausaineeksi. Aineen kieltämiseen meni sen markkinoille ilmaantumisesta lähes kaksi vuotta. Kun se oli saatua kielletyksi, se hävisi lähes kokonaan markkinoilta antaakseen tietä uusille johdannaisille, joita listoilta ei löydy.

Eduskunta hyväksyi tämän vuoden alussa huumausainelain muutoksen, joka mahdollistaa nopeamman reagoinnin designhuumeiden listaamiseksi kansallisesti valtioneuvoston asetuksella huumausaineiksi. Uuden lain mukaan valtioneuvosto voi päättää uudesta huumausaineesta, mikäli aine on ilmoitettu EU:n uusien psykoaktiivisten aineiden arviointiprosessiin. Lisäksi edellytetään, että aineen tulee osoittautua ihmisten terveydelle niin vaaralliseksi, että kansalliseen päätöksentekoon on syytä ryhtyä. Tämän arvioinnin tekee Fimea yhdessä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), poliisin ja Tullin kanssa ja toimittaa arvioinnin sosiaali- ja terveysministeriölle asetuksen valmistelua varten.

Uusi huumausainelaki tekee mahdolliseksi markkinoille ilmaantuvien huumaavien aineiden listaamisen huomattavasti aiempaa nopeammin, mutta edellyttää myös viranomaisilta saumatonta yhteistyötä määrittelyprosessin aikana. Samalla se antaa poliisille ja Tullille mahdollisuudet nopeammin reagoida tähän terveydelle vaaralliseen ilmiöön myös rikostorjunnan keinoin, jotta tästä kemiallisesta kikkailusta aiheutuvat yhteiskunnalliset vahingot pysyisivät mahdollisimman pieninä.

*Esko Hirvonen
Rikostorjuntapäällikkö*

Rikostorjuntaa Eteläisessä tullipiirissä

Eteläisen tullipiirin maantieteellinen asema asettaa myös rikostorjunnalle suuria haasteita, koska suurimmat meri- ja lentoliikenteen matkustajamäärät kulkevat Eteläisen tullipiirin satamien (9,8 milj. matkustajaa) ja Helsinki-Vantaan lentokentän (12,9 milj. matkustajaa) kautta. Tämä asettaa kovat vaatimukset Tullin omalle ja PTR-kohdevalinnalle.

Euroopan unionin ja Schengen-alueen vapaan liikkuvuuden ongelmat ovat vaikuttaneet erityisesti meriliikenteeseen ja nopeuttaneet matkustajien ja rahdin liikkumista. Tämän ovat huomanneet myös rikolliset, jotka pyrkivät käyttämään hyväksi Tullin näkyvän valvonnan vähentymistä. Nykyisin Tulli on ainoa lainvalvontaviranomainen satamissa.

Eteläinen Suomi on myös alue, jonne rajat ylittävä ammattimainen ja vakava rikollisuus suuntautuu, ja jossa markkinat laittomille tavaroille on suurin. Tämä edellyttää tiivistä PTR-yhteistyötä ja kiinteitä PTR-toimintamalleja. PTR-toimintaan liittyviä yhteisiä operaatioita on tämän vuoksi suuri määrä vuositasona. Lisäksi Tulli on mukana muun muassa suurten tapahtumien turvajärjestelyissä.

Vuoden 2010 alusta voimaan tullut uusi PTR-lainsäädäntö on antanut tukea entistä paremmalle yhteistoiminnalle ja resurssien käytölle. Valvontaa kohdistettiin yhä kasvavaan ulkomaalaisten rikollisten suorittamaan anastus- ja ryöstörikollisuuteen, jonka tuloksena kymmeniä rikollisia tunnistettiin ja otettiin kiinni.

Piirin rikostorjuntaa on koottu yhden yksikön alle niin, että vuoden aikana vain Lentotullin rikostorjunta oli oma yksikkönsä. Näin voitiin jo valmistautua vuoden 2011 alusta voimaan tulleeseen valtakunnalliseen rikostorjunnan uuteen prosessiorganisaatioon.

Piirin rikostorjunta on keskittynyt painopistealueiden mukaan rajat ylittävän ammattimaisen ja salakuljetusrikollisuuden sekä liiketoimintaan liittyvän talousrikollisuuden torjuntaan. Merkittävänä osana piirin rikostorjunnassa on myös Lentotullissa tapahtuvan niin sanotun massarikostyyppisen rikollisuuden esitutkinta, jossa tapaukset tulevat muun muassa postiliikenteen kautta. Näillä on vaikutus muunkin Suomen tullirikostorjunnan juttumääriin.

Kuluneen vuoden aikana yksi keskeinen alue on ollut huumorikostorjunta, jossa oli useita suuria tapauksia tutkittavana. Uutena voimakkaampana ilmiönä on ollut design- eli muuntohuumausaineet ja niihin liittyvät rikostapaukset. Viime vuonna tullipiiri takavarikoi kat-huumausainetta yli 2,5 tonnia.

Rikostorjunta osallistui myös Keskusrikospoliisin vetämään kansainväliseen tutkintaryhmään. Tutkinnanjohtajia työllistää huumausainepuolella varsin voimakas salaisten pakkokeinojen käyttö, mikä edellyttää heiltä paljon hallinnollista työtä ja erilais-

ten määräaikojen tarkkaa valvomista. Huumausainepuolella on isoissa jutuissa paljon tutkintavankeja, mikä sitoo valtavasti voimavaroja.

Salakuljetusrikollisuuteen liittyen toimintavuonna tutkittiin useaa savukkeisiin ja nuuskaan liittyvää törkeää veropetosta. Savukkeissa suurin haltuun otettu savukemäärä oli 12 000 kartonkia, joiden määränpää oli Suomen ulkopuolella. Tällaisen salakuljetustyyppisen veropetosrikollisuuden tutkinta on vaativaa, koska näytön kerääminen edellyttää pitkää tarkkailutoimintaa ja tietojen keräämistä, ennen kuin voidaan selvittää maahantuontiorganisaatio ja sen levityskanavat. Tämä sitoo paljon henkilöstövoimavaroja fyysiseen kenttätööhön.

Liiketoimintaan liittyvän rikollisuuden torjunnassa piirissä on perinteisesti ollut hyvä yhteistyö tarkastussektorin kanssa, mikä on edesauttanut uusien juttujen paljastamisessa.

Talousrikostorjuntapuolella ongelmana on ollut juttujen kesto aika, joka isoimmissa tapauksissa venyy pidemmäksi kuin salakuljetuspuolella. Tutkinta-aikoja pidentävät lisäksi ulkomaille tehtävät oikeusapupyynnöt, joihin saadaan joistain maista hitaasti tai ei ollenkaan vastauksia. Talousrikostorjuntaan on ollut edelleen vaikea saada riittäviä resursseja ja pätevien tutkijoiden rekrytointi on ollut hankalaa palkkaukseen liittyvistä rakenteellisista syistä.

Perinteisten törkeiden veropetostapausten, kuten leima- ja asiakirjaväärennösten lisäksi uusina rikosmuotoina ovat olleet ympäristöön kohdistuvat rikokset, jotka liittyvät muun muassa erilaisten vaarallisten aineiden kuljettamiseen. Esimerkiksi käytettyjen akkujen kuljettamiseen liittyvät rikokset ovat työllistäneet talousrikostorjuntaa.

Vuoden lopulla piirin rikostorjunnassa alettiin jo henkisesti valmistautua uuteen valtakunnalliseen rikostorjunnan organisaatioon. Uudessa toimintaympäristötilanteessa ja valtionhallinnon vaikeassa budjettitilanteessa uusi malli antaa rikostorjunnalle paremmin liikkumatilaa ja joustavuutta elää "tilanteen" mukaan.

Uusi organisaatio luo paremmat mahdollisuudet priorisoida laajoja tullirikoskokonaisuuksia ja niihin liittyvää resurssihallintaa, yhdenmukaistaa toimintamalleja, tehostaa johtamista, selkeyttää sidosryhmäyhteistyötä ja myös parantaa rikostorjunnan me-henkeä.

Työ jatkuu entiseen malliin ja sitä tulee riittämään jatkossakin. Tullin rikostorjunnalla on edelleen vahva ja perusteltu rooli valtakunnan rikostorjunnassa.

Ilmitulleet rikokset ja tutkinnan vaikuttavuus

Tullirikosten määrä on jatkanut kasvuaan ollen määrältään suurin tilastoidun 13 vuoden ajalla. Kasvua tapahtui törkeissä huumausaine- ja dopingrikoksissa ja erityisesti liikenne- ja tupakkatuoterikkomuksissa. Tullin tutkimissa jutuissa oli yhteensä 6 080 rikoksesta epäiltyä (5 580/2009). Ulkomaalaisia epäillyistä oli hieman yli puolet.

Tullirikosten yhteiskunnallinen vaikuttavuus oli viime vuonna 40,6 miljoonaa euroa.

Selittävinä tekijöinä rikostilanteen pahenemiseen ja erityisesti törkeiden rikosten määrän kasvuun voidaan pitää niin koti- kuin ulkomaisten rikollisryhmien vuosia jatkunutta yhteistyötä ja toiminnan laajentamista. Tämä on näkynyt kotimaassa muun muassa järjestäytyneiden rikollisryhmien jäsenmäärän kasvuna.

Päätösmiinoissa ei voida todeta erityistä muutosta: venäläiset, virolaiset ja liettualaiset rikollisryhmät yhteistyössä kotimaisten ryhmien kanssa tuottavat Suomeen pääosan huumausaineista, savukkeista ja dopingaineista. Liettualaiset ovat olleet aktiivisia etenkin metamfetamiinin salakuljetuksessa. Osaltaan tämä on näkynyt Tullin takavarikoissa; 2010 takavarikoitiinkin amfetamiinia yli 47 kiloa, mikä oli toiseksi suurin määrä 13 vuoden ajalta.

Lähialueemme toimivat niin lähtö-, tuotanto- kuin kauttakulkualueenakin Suomeen suuntautuvassa salakuljetuksessa. Kansainväliset moottori- ja pyöräajajat ovat jatkaneet levittäytymistään lähialueillemme Venäjälle ja Baltiaan.

Amfetamiinia salakuljetetaan aiempaa enemmän Suomeen myös Venäjällä toimivista laittomista laboratorioista niin itärajan kuin Vironkin kautta.

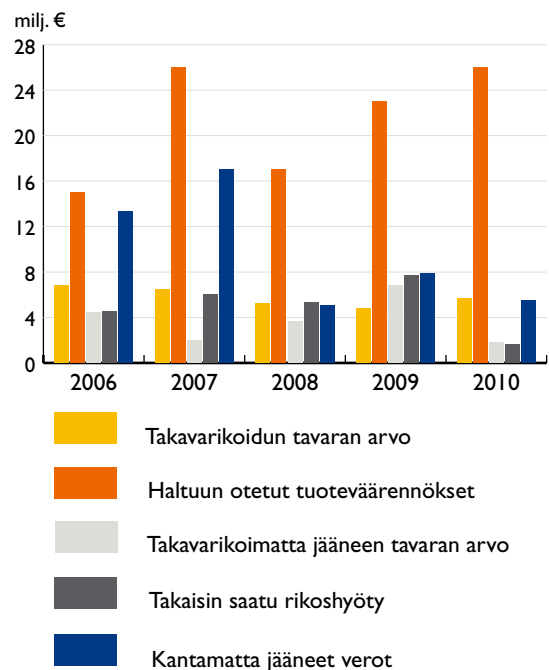
Heroiiniin Suomessa läheisesti yhteydessä olevan Subutexin takavarikot ovat vähentyneet. Näyttää siltä, että Subutexin salakuljetus on suuntautunut uusille reiteille Viron ja Latvian liittyttä Schengen-alueeseen. Ruotsissa ja Norjassa buprenor-

fiini on saanut aiempaa enemmän jalansijaa, ja näistä maista salakuljetus Suomeen onkin lisääntynyt. Tätä osoittaa myös Suomeen tarkoitettujen suurten Subutex-erien takavarikot Ruotsissa. Myös Ison-Britannian rooli on korostumassa.

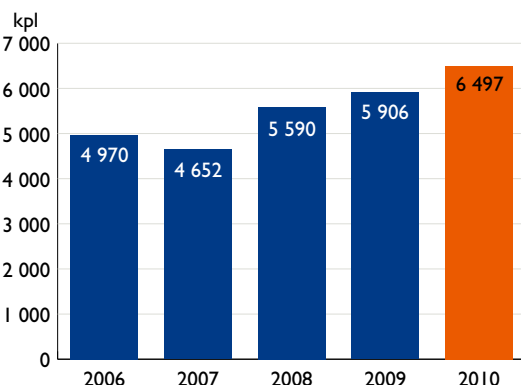
Kokaiinin salakuljetuksen kasvu on tosiasia. Sen käyttö on Suomessa ja Virossa lisääntynyt, vaikka tämä ei Tullin takavarikkotilastoissa näykään suurina kilomäärinä. Takavarikkomäärät ovat kuitenkin kasvussa.

Savukkeiden salakuljetus on viime aikoina ollut edelleen laajamittaista ja suunniteltua. Tämä on

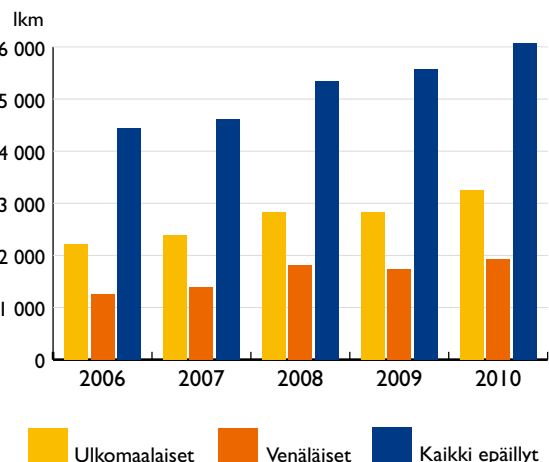
Tullirikostorjunnan vaikuttavuus 2006–2010

Tullin tietoon tulleet rikokset 2006–2010

Rikoksesta epäillyt 2006–2010

näkyneet nimenomaan pienten erien järjestelmällisessä salakuljetuksessa sekä Euroopan markkinoille tarkoitetuissa kauttakuljetuserissä. Osaltaan tämä trendi, jossa kuljetetaan pieniä eriä, näkyy Tullin haltuun otettujen savukkeiden määrässä, joka on vähentynyt.

Nuuskan salakuljetus on jatkunut edelleen Ruotsista ja Venäjältä. Nuuskan välitystoiminta on järjestäytyneenä ja Tulli on paljastanut viime vuosina hyvin organisoituja rikollisryhmittymiä.

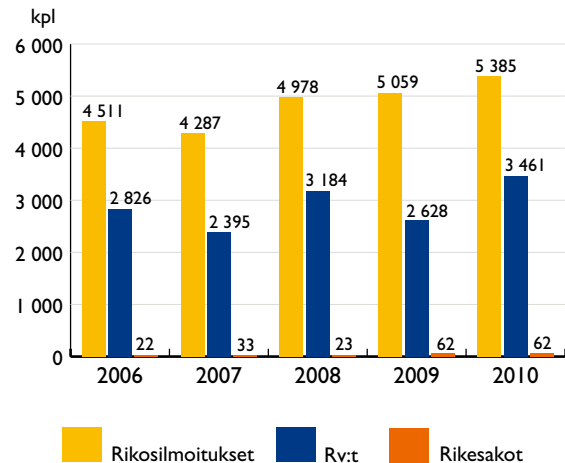
Vaikka tilastoitu alkoholinkulutus on laskenut veronnousun myötä, on saatu viitteitä siitä, että laillisesti matkustajatuomisina tuodun alkoholin laitton välittäminen on lisääntynyt. Tätä osoittaa Tullin matkustajatuonnissa haltuun ottaman alkoholin määrä 47 000 litraa, josta veropäätösten mukaan 75 prosenttia oli kaupalliseen tarkoitukseen.

Vuonna 2009 ja 2010 Tulli takavarikoi myös väkiviinaa eli pirtua, joka osoittanee väkävän alkoholin kysynnän kasvua.

Suurin osa Tullin tutkimista dopingrikoksista paljastuu postiliikenteessä, jonkin verran myös matkustajaliikenteessä. Internet-kauppa on tarjonnut helpon hankintaväylän myös dopingaineista kiinnostuneille. Internetin rooli nimenomaan lääke-

ja dopingaineiden hankinnassa on kasvanut viime vuosina – maailmanlaajuisestikin. Dopingtakavarikat nousivatkin viime vuonna noin 45 000 yksiköllä ollen hieman yli 110 000 tablettia/ampullia.

Rikosilmoitukset, rangaistusvaatimukset ja rikesakot
2006–2010

Talousrikokset

Talousrikoksiksi luokiteltujen rikosten määrä laski hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2010 tutkitut talousrikokset ovat pääasiassa olleet veropetoksina ja törkeinä veropetoksina tutkittavia laittomia maahantuonteja sekä immateriaalirikoksia.

Talousrikollisuuden uhkakuvana on yhä ulkomaankauppaan ja kauttakulkuliikenteeseen liittyvä liiketoiminnan yhteydessä tapahtuva talousrikollisuus. Tullimenettelyjen väärinkäyttö laillisen liiketoiminnan yhteydessä sekä virheellisillä asiakirjoilla maahan tuotavat tavarat ovat edelleen tekijöitä, joihin tulee kiinnittää huomiota. Sähköiseen kaupankäyntiin ja sisäkaupan liikenteeseen liittyvä talousrikollisuus on yhä lisääntyvä uhka. Internetiä hyödynnetään korkeasti verotettujen tuotteiden, kuten elektroniikan, alkoholin ja tupakan markkinointiin ja kauppaamiseen kuluttajille sekä samalla kyseisiä tuotteita koskevien verosäännösten kiertämiseen.

Aikaisempina vuosina havaittu vienti- ja passitusmenettelyn yhteydessä tapahtuva rikollinen toiminta on jatkunut edelleen. Asiakirjojen väärentämiseen liittyviä tapauksia on havaittu myös vuoden 2010 aikana. Näiden määrä on hieman vähentynyt aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Tullin tutkimat törkeät väärennysrikokset vähenivät edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2010 törkeitä väärennysrikoksia oli yhteensä kaksi, kun määrä edellisvuonna oli seitsemän. Lievät väärennysrikokset kuitenkin lisääntyivät. Vuonna 2010 niitä tutkittiin 34, mikä on 15 enemmän kuin vuonna 2009.

Vientitoiminnan epäselvyydet liittyvät edelleen kaksoislaskutusilmiöön, jossa Suomessa tehdyn oikean vientitullauksen jälkeen tavara tuontitullataan määrämaassa käyttäen alkuperäisestä poikkeavia tullaustietoja. On arvioitu, että joidenkin tuotteiden kohdalla jopa yli puolet Suomesta Venäjälle suuntautuvasta viennistä olisi kaksoislaskutettua. Kaksoislaskutusta voidaan paljastaa vertaamalla vientitullausarvoja ja yritysten Suomessa saamia todellisia vientihintoja. Kaksoislaskutusta voidaan yrittää vähentää sähköisellä tullauksella. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ilmoitus tavarasta kulkee suojatussa järjestelmässä. Sähköiseen järjestelmään on rikollisten vaikeampi soluttautua kuin perinteiseen tullaukseen. Sähköisessä järjestelmässä olennaisten tietojen muuttaminen ei tapahdu yhtä helposti kuin paperisten asiakirjojen muuttaminen.

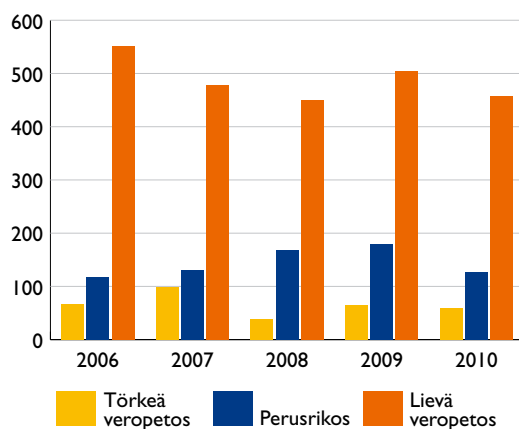
Vuoden 2010 aikana uutena ilmiönä on havaittu

useita polkumyynnitullien kiertämiseen liittyviä tapauksia. Tuotetta pidetään polkumyynnihintaisena, jos sen vientihinta yhteisöön on alempi kuin tavanomaisessa kaupankäynnissä käytettävä samankaltaisen tuotteen vertailukelpoinen hinta viejämaassa. Näiden tapauksien selvittäminen on haasteellista. Näytön keräämiseen tarvitaan usein kansainvälistä oikeus- ja virka-apua, ja vastausten viipyessä esitutkinta pitkittyy.

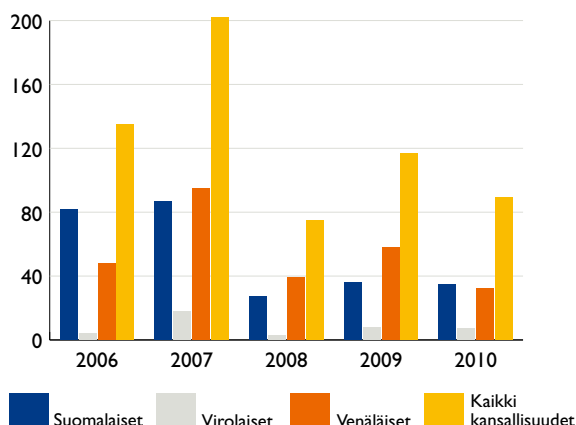
Veropetokset

Tullin tutkimien veropetosten (lievä, perus, törkeä) määrä on laskussa edellisvuoteen verrattuna. Vuoden 2010 aikana Tullin tietoon tulneiden veropetosten määrä oli 643, mikä on 106 kirjattua veropetosrikosta vähemmän kuin vuonna 2009. Myös törkeitä veropetoksia on kirjattu hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuoden 2010 aikana paljastui yhteensä 59 törkeää veropetosrikosta, joka oli viisi vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Veropetokset 2006–2010

Törkeä veropetos – rikoksesta epäillyt 2006–2010

Liiketoiminnan yhteydessä paljastuneet talousrikokset

Vuonna 2010 talousrikokseksi luokiteltiin 156 tapausta. Päätettyjä talousrikosjuttuja oli 159. Tapausten määrä laski hieman edellisestä vuodesta. Vuonna 2010 Tullin tutkimista talousrikosjutuista 60 prosenttia oli veropetoksia (kaikki tekemuodot) ja 22 prosenttia teollisoikeusrikoksia.

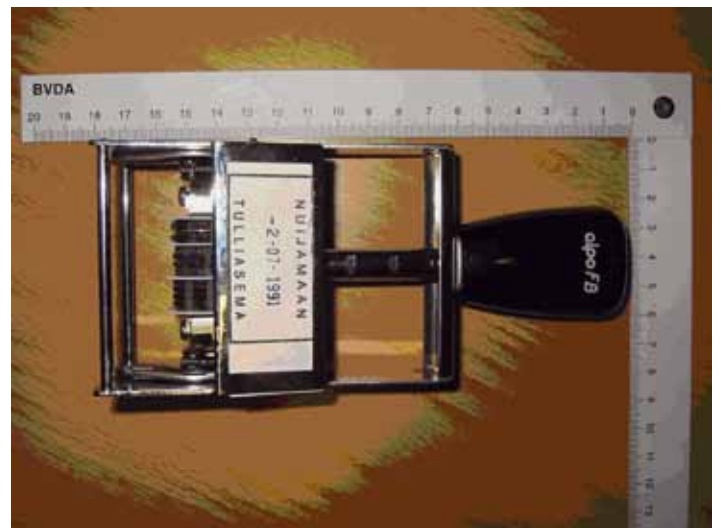
Talousrikostorjunnan vaikuttavuus

Vuonna 2010 Tullin talousrikostorjunnan vaikuttavuus oli 9,16 miljoonaa euroa eli 6,48 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2009.

Tulliselvitysrikos

Tulliselvitysrikos lisättiin rikoslakiin uutena rikosnimikkeenä runsas vuosi sitten. Vuonna 2010 Tullin talousrikostutkinnassa aloitettiin tulliselvitysrikoksen esitutkinta muutamissa tapauksissa kaikissa tekemuodoissa (lievä tulliselvitysrikos, tulliselvitysrikos ja törkeä tulliselvitysrikos).

Rikostutkinnassa olevat tapaukset ovat yleisimmin vientiselvittämättä jätettyjä tavaroita tai Tullille on ilmoitettu virheellinen tavarankuvaus ja nimike, joka on siten aiheuttanut tullivelkaa koskevan vakuuden määrittämisen liian pieneksi. Tutkinta näiden juttujen osalta on vielä kesken. Yhtään lainvoimaista tuomiota tulliselvitysrikoksesta ei vielä ole saatu.

Perusteettomia arvonlisäveron-palautuksia väärennetyillä tulliasia-kirjoilla

Espoon käräjäoikeus antoi 8.6.2010 tuomionsa Eteläisen tullipiirin tutkimaan törkeään veropetosjuttuun. Kyseisessä jutussa syytettynä oli kolme liikemiestä, joiden liiketoiminta oli ollut elektroniikkatarvikkeiden ja perämoottoreiden myyntiä venäläisille asiakkaille. Epäillyt olivat liittäneet yrityksen kirjanpitoon 93 vientiasiakirjaa, joissa oli väärennetyjä Tullin päiväleimoja, ja joita oli sitten käytetty perusteettomien arvonlisäveron palautushakemusten perusteena.

Esitutinnan perusteella oli syytä epäillä, että epäillyt olivat tietoisia väärennetyistä asiakirjoista ja valmistaneet väärennetyistä kirjanpitoa saadakseen huomattavia arvonlisäveropalautuksia.

Espoon käräjäoikeus katsoi tulleen näytetyksi, että 93 vientiasiakirjassa olleet Tullin päiväleimat olivat väärennetyjä ja että vastaajat olivat käyttäneet väärennetyiksi tietämiään asiakirjoja. Liikemiehet tuomittiin törkeästä veropetoksesta, törkeästä väärennyksestä ja törkeästä kirjanpitorikoksesta yhden vuoden ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Tuomio ei ole lainvoimainen.

Virvoitusjuomia salaa Tullin ohi

Helsingin hovioikeus antoi 26.10.2010 tuomionsa Eteläisen tullipiirin tutkimaan törkeään veropetosjuttuun, jossa oli kyse virvoitusjuomien maahantuonnista.

Syytettyjen epäiltiin tuoneen maahan virvoitusjuomia ja jättäneen maksamatta virvoitus- ja juomapakkausveroa vuosina 1999–2005 yhteensä 922 013 euroa. Esitutinnan perusteella oli syytä epäillä, että syytetyt olivat laiminlyöneet maahantuoduista virvoitusjuomaeristä valmisteveroilmoituksen tekemisen kokonaan ja aiheuttaneen siten virvoitusjuoma- ja juomapakkausveron kantamatta jättämisen.

Hovioikeus ei muuttanut Helsingin käräjäoikeuden antamaa tuomiota, mutta yhden vastaajan osalta yhteisvastuullista korvausvelvollisuutta korotettiin. Tuomio ei ole lainvoimainen.

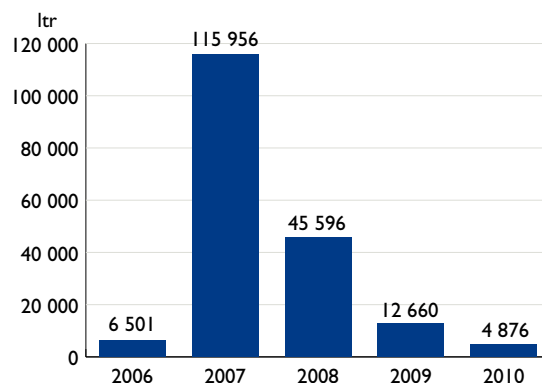
Alkoholi

Tullin rikosperusteiset alkoholitakavarikot ovat edelleen vähentyneet. Vuonna 2010 takavarikoitiin alkoholia yhteensä 4 876 litraa. Pirtua oli 151 litraa, joka oli 679 litraa vähemmän kuin edellisellä vuonnalla. Salakuljetus on vähentynyt, koska pirtulla ei ole enää samanlaista kysyntää salamyyntimarkkinoilla kuin aiempina vuosina. Alkoholirikoksia todettiin yhteensä 690 tapausta. Törkeitä alkoholirikoksia paljastui 7 ja lieviä alkoholirikoksia 675.

Suurien alkoholimäärien tuominen Virosta omaan käyttöön on johtanut siihen, että yksityishenkilöt ovat ryhtyneet myymään alkoholia laittomasti Suomessa. Tätä osoittaa myös se, että Tulli on ottanut haltuun matkustajatuonnissa valmisteveronalaista alkoholia suuria määriä.

Vuonna 2010 alkoholia otettiin haltuun matkustajilta noin 47 000 litraa, joka oli 6 000 litraa edellisestä vuodesta enemmän. Haltuun otetusta määrästä valmisteverotuspäätöksissä todettiin olleen kaupalliseen tarkoitukseen 75 prosenttia ja omaan käyttöön vain 25 prosenttia. Myös rahtituontina valmisteveronalaisen alkoholin haltuunottoja on ollut noin 7 800 litraa.

Takavarikoitu alkoholi 2006–2010

Tuliaisviinat laittomaan välitykseen

Eteläisen tullipiirin suorittamassa esitutkinnassa on selvitetty epäiltyä törkeää veropetosta, törkeää alkoholi-rikosta sekä näihin liittyviä laittomaan tuontitavaraan ryhtymisiä pääkaupunkiseudulla vuosien 2008 ja 2010 välisenä aikana.

Suomessa asuvaa miestä on epäilty osallistumisesta hankkeeseen, jossa Suomeen on tuotu toistuvasti eri Helsingin satamien kautta ulkomailta hankittua alkoholia ja sitä on myyty täällä säännösten vastaisesti.

Euroopan unionin alueelta Suomeen myytäväksi tuotavasta alkoholista on aina maksettava veroa. Kun näennäisesti omaan käyttöön hankittua maahantuotua alkoholia myydään, aiheutuu valtiolle verovahinkoa ainakin saamatta jääneistä alkoholijuoma- ja juomapak-kausverosta.

Tulli tarkkaili epäiltyä miestä ja hänen todettiin hankkineen Virosta ja laivalta alkoholijuomia ja säilyttäneen niitä muualla kuin asuntonsa varastotiloissa. Mies haki varastostaan kerralla sellaisia määriä alkoholijuomia, että oli syytä epäillä, että juomat eivät olleet tarkoitettu vain omaan kulutukseen.

Kiinnioton jälkeen tehdyssä etsinnässä kahdesta epäillyn käyttämästä varastosta löydettiin yhteensä yli 250 litraa mietoja ja yli 30 litraa muita alkoholijuomia. Epäilty kertoi saaneensa alkoholin myynnillä 100–400 euroa viikossa. Hän oli kertomansa mukaan maksanut varastojensa vuokrat alkoholijuomien myynnistä saamallaan rahoilla. Myyntituloilla hän oli hankkinut myös lisää alkoholia.

Virosta ja laivalta maahantuoduista alkoholeista on kertynyt rikoshyötyä ennen vältettyjä veroja ja takavarikkoon jääneitä alkoholijuomia noin 33 000 euroa. Väl-

tettyjen verojen jälkeen rikoshyödyn osaksi jää hieman yli 8 500 euroa.

Esitutkinnassa on kuultu yhteensä seitsemää eri henkilöä epäiltynä laittomaan tuontitavaraan ryhtymisestä.

Tapaus on toimitettu syyttäjälle.

Savukeaskin oikeat vaarallisuusmerkinnät.

Savukkeet

Vuonna 2010 Tullin haltuun otettiin rikosasioissa yhteensä noin 10 miljoonaa savuketta; edellisvuoteen verrattuna määrä on noin 6 miljoonaa vähemmän. Lähes 70 prosenttia laittomasti maahan tuoduista savukkeista paljastui Venäjän liikenteessä. Myös Viron kautta yritettiin salakuljettaa Suomeen noin 3 miljoonaa savuketta.

Vuonna 2010 tutkituissa savuketapauksissa rikoksista epäillyistä oli 50 prosenttia venäläisiä, 38 prosenttia suomalaisia, 10 prosenttia virolaisia ja latvialaisia sekä liettualaisia yhteensä 2 prosenttia.

Yli puolet Tullin selvittämistä laittomista savukkeiden maahantuontitapauksista paljastui henkilöautoliikenteessä. Näissä tapauksissa savukkeet oli kätketty henkilöauton rakenteisiin, tavaratilaan, vararengastilaan tai vararenkaaseen. Savukkeita tuotiin kätkemättä myös matkatavaroissa. Kertaerien suuruus oli 1–300 kartonkia. Suuremmat laittomat savuke-erät tuodaan Suomeen edelleen kätkettyinä kuljetusyksiköiden, kuten kontin tai perävaunun rakenteisiin, laillisen lastin joukkoon tai erikseen valmistettuihin kätkötiloihin.

Väliaikaiset savukkeiden tuontirajoitukset Itä-Euroopasta poistuivat uuden valmisteverolain tultua voimaan 2010. Kaikki jäsenmaat noudattavat nyt tupakkaverotuksen EU-minimitasoa, jonka mukaan savukkeiden matkustajatuontia rajoitetaan 200 kappaleen määrään vaatimalla ylittävistä määrästä Suomen tupakkalain mukaiset suomen- ja ruotsinkieliset varoitusmerkinnät savukerasioihin.

Tupakkatuoterikkomuksia todettiin vuonna 2010 yhteensä 469 tapauksessa, kun määrä edellis-

nä vuonna oli 259 tapausta. Tupakkatuoterikkomukseen syyllistyy yksityishenkilö, joka tuo maahan yli 200 savuketta pakkauksissa, joihin ei ole painettu suomeksi ja ruotsiksi asianmukaisia varoitusmerkintöjä terveyshaitoista.

Eteläisen tullipiirin talousrikostutkinnassa oli selvitettävänä tapaus, oliko erään yhtiön liiketoiminnassa syyllistytty törkeään veropetokseen antamalla Tullille väärää tietoa kuudesta tuontitullauksesta, joissa käsittelyyn määrättyssä tavarantarkastuksessa on todettu melassin sijaan sisältäneen vesipiipputupakan pakkaa yhteensä 7 800 kiloa ja vältetty tullimaksuja, arvonlisäveroa sekä valmisteveroja yhteensä noin 928 000 euron arvosta maaliskuun 2009 ja helmikuun 2010 välisenä aikana. Asia on syyteharkinnassa.

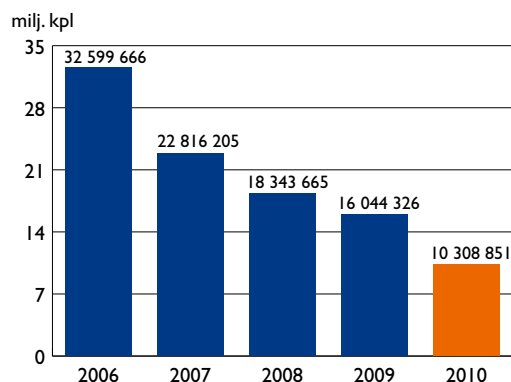
Virosta saapuneesta halkokuormarekasta löytyi kätkettynä 2 400 000 Jin Ling -merkkistä savuketta (cheap white) vuoden 2010 alussa. Cheap white -savukkeet ovat itsenäisten tupakantuottajien laillisesti tuottamia savukkeita, joilla ei ole laillisia markkinoita. Cheap white -savukkeita salakuljetetaan tehokkaasti hyvän laadun ja halvan hinnan vuoksi.

Nuuska

Nuuskaa takavarikoitiin kolmen tapauksen yhteydessä yhteensä 990 rasiaa eli noin 27,4 kiloa. Tapauksia oli edellisvuonna 14 ja kilomäärä oli 54.

Järjestäytynyt välitystoiminta Suomessa on jatkunut, mutta Tulli on pystynyt viime vuosina paljastamaan useita hyvin organisoituja rikollisryhmitymiä.

Tullin haltuun rikosasioissa otetut savukkeet 2006–2010

Osa salakuljetetuista 4 miljoonasta savukkeesta.

Savukkeiden salakuljetus- ja välitysorganisaation paljastaminen

Tullin Vaasan rikostorjunta on tutkinut laajaa salakuljetusta, jossa savukkeita on tuotu laittomasti sekä suoraan Venäjältä että Viron kautta Suomeen. Tulli seurasi laitonta toimintaa tiiviisti pitkähkön aikaa tarkoituksenaan selvittää maahantuonti- ja välitysketju kokonaisuudessaan. Esitutinnan perusteella Tulli epäilee, että Etelä-Suomesta johdetulla salakuljetustoiminnalla on tuotu Suomeen muutaman vuoden aikana noin neljä miljoonaa savuketta ajoneuvoihin kätkeytyneinä.

Maahantuontikuvioon epäillään liittyvän noin kymmenkunta henkilöä, joista osa on venäläistaustaisia. Esitutinnan aikana on ollut pidätettyä seitsemän henkilöä, joista kaksi on ollut vangittuna. Savukkeita epäillään välitetyn pääasiassa pääkaupunkiseudulle, mutta myös Pohjanmaalle Kokkolaan.

Savukkeiden laittoman maahantuonnin lisäksi Tulli epäilee, että Lohjan seudulla asuva henkilö on tuottanut maahan ja välittänyt edelleen noin 800 pulloa Viros-ta tuotua vodkaa. Lisäksi osalta epäilyistä on takavarikoitu laittomia käsi- ja metsästysaseita, joista ainakin yksi on peräisin Tampereen seudulla tehdystä asuntomurrosta.

Laittomalla toiminnalla on jäänyt kantamatta lähes miljoona euroa verotuloja. Rikosnimikkeinä on esitutkinnassa ollut muun muassa törkeä veropetos, törkeä alkoholirikos ja ampuma-aserikos.

Esitutkintaa on ollut avustamassa Tullin tutkijoita muista rikostorjuntayksiköistä sekä poliiseja muun muassa Lohjalta, Hämeenlinnasta ja Kokkolasta.

Savukkeita Venäjältä Suomeen lailliseen lastiin kätkettynä

Lauantaina 9.10.2010 otettiin Vaalimaan tullissa tullitarkastukseen venäläinen ajoneuvoyhdistelmä, jonka kuljettajana oli venäläinen mies.

Kuljettaja ilmoitti Vaalimaalla, että ajoneuvon lastina on vanerikuorma, joka on menossa Ruotsiin. Ajoneuvoyhdistelmä otettiin tarkempaan tarkastukseen, jolloin todettiin, että osaan vanerinipuista oli kätketty savukkeita. TIR-vaijerissa oli liitos, joka mahdollisti perävaunun lastitilaan pääsyn ja savukkeiden purkamisen sinettä rikkomatta.

Savukkeita todettiin olevan 77 tukkulaatikollista, joissa oli yhteensä 3 850 kartonkia eli 770 000 savuketta. Savukkeiden arvo oli 138 600 euroa ja niistä olisi kannettu maahantuontiveroja yhteensä 173 205 euroa.

Kuulusteluissa kuljettaja kertoi, että hän toimi jutussa kuriirina. Hänelle oli luvattu savukkeiden salakuljetuksesta 100 euroa jokaiselta tukkulaatikolta eli yhteensä 7 700 euroa. Savukkeiden vastaanottaja Ruotsissa jäi tuntemattomaksi. Kuljettaja kertoi, että kun hän olisi päässyt lastin kanssa Ruotsiin, joku hänelle tuntematon henkilö olisi ottanut häneen yhteyttä. Hänet olisi sitten ohjattu paikkaan, missä savukkeet olisi purettu ennen laillisen lastin purkamista.

Esitutinnan aikana selvisi lisäksi, että epäilty kuljettaja asui Virossa, missä hänet oli aiemmin tuomittu muun muassa kahdeksan vuoden vankeuteen aseellisesta ryöstöstä.

Kotkan käräjäoikeus tuomitsi kuljettajan törkeästä veropetoksesta vuoden ja kuuden kuukauden vankeusrangaistukseen. Tuomio oli ehdollinen.

Immateriaalirikokset

Vuonna 2010 immateriaalirikoksia eli teollisoikeusrikoksia ja tavaramerkkirikkomuksia sekä tekijänoikeusrikoksia ja -rikkomuksia tuli Tullin tietoon 74, kun edellisvuonna niitä paljastui 87. Näistä suurin osa oli teollisoikeusrikoksia eli yhteensä 43.

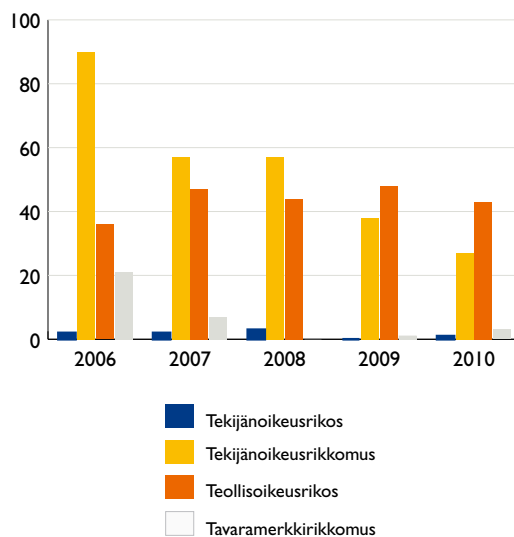
Vuoden 2010 aikana Tulli otti haltuun kaikkiaan 382 481 väärennettyä tai laittomasti valmistettua tuotetta 168 tapauksen yhteydessä. Kauttakuljetuksessa paljastettiin 67 ja tuonnin yhteydessä 101 tapusta. Suurin osa tapauksista paljastui Eteläisessä tullipiirissä.

Haltuun otetun tavaran arvo olisi aitona ollut 26 miljoonaa euroa, kun se edellisvuonna oli 23 miljoonaa euroa.

Arvoltaan suurin yksittäinen tapaus oli Eteläisen tullipiirin maatullissa haltuun otettu kelloerä, joka olisi aitona ollut arvoltaan runsaat 12 miljoonaa euroa. Kappalemäärältään suurin tapaus oli Loviisan tullin paljastama yhteensä 74 640 kosmetiikka- tuotteiden yksittäiserä.

Tekijänoikeusrikkomuksina käsiteltiin 27 ääni- ja kuvatallennetapausta. Vainikkalan tullin Pietarin ja Helsingin välillä liikennöivästä junasta paljastama ääni- ja kuvatallennetapausta käsiteltiin tekijänoikeus-

Immateriaalirikokset 2006–2010

rikoksena. Edellä mainittujen tapausten yhteydessä takavarikoitiin 260 cd-levyä ja 529 dvd-levyä. Hallinnollisesti haltuun otettiin 1 173 tallennetta 125 tapauksen yhteydessä.

Laittomia ääni- ja kuvatallenteita junamatkustajan matkatavaroissa

Vainikkalan tullin junapartion 6.7.2010 suorittamassa tarkastuksessa junalla Suomeen saapuneelta, Suomessa asuvalta venäläismieheltä löytyi matkalaukusta 137 laitonta ääni- ja kuvatallennetta. Määrä oli huomattavan suuri, koska yksi tallenne saattaa sisältää 20 elokuvaa tai samaisen määrän musiikkialbumeja.

Hengenvaarallisia väärennetyjä pyöränlaakereita Kiinasta Suomen kautta Venäjälle

Eteläinen tullipiiri paljasti 12.3.2010 laittomasti valmistettujen pyöränlaakereiden kauttakuljetusyrityksen. Shanghaista Suomen kautta Venäjälle matkalla olleesta lähetyksestä löytyi 1 567 pyöränlaakereita, jotka myytiin päästetäessä olisivat saattaneet olla uhka käyttäjänsä terveydelle. Laakerit hävitettiin Tullin valvonnassa.

Huumausainerikokset ja huumausaineiden lähtöaineet

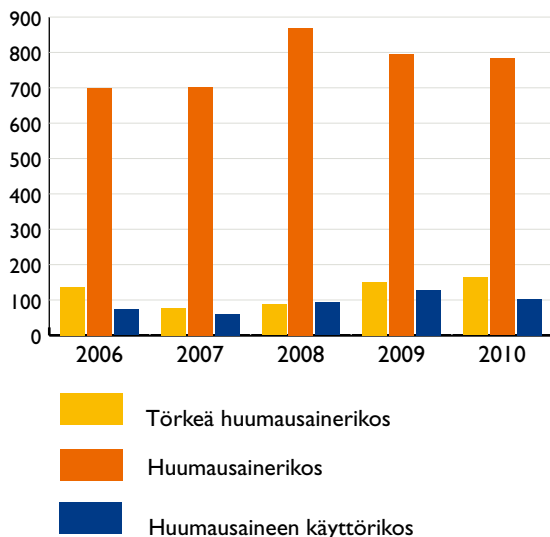
Tullin tietoon tuli vuonna 2010 yhteensä 1 050 huumausainerikosta. Törkeiden huumausainerikosten lukumäärä on kasvanut vuodesta 2007 alkaen ja vuoteen 2009 verrattuna kasvua oli 8 prosenttia. Törkeistä huumausainerikoksista epäiltiin 179 henkilöä, joista suomalaisia oli 70, virolaisia 50 ja venäläisiä 20. Suomalaisten osuus törkeistä huumausainerikoksista pysyi ennallaan, virolaisten ja venäläisten osuus sen sijaan kasvoi.

Huumausaineita takavarikoitiin 3 917 kiloa, mi-

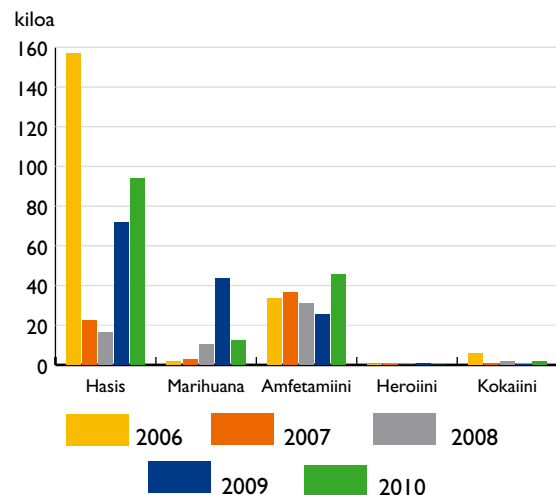
kä on 14 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Viiden vuoden tarkastelujaksolla kyseessä on suurin takavarikoitu määrä, josta katin osuus oli 3 746 kiloa. Muita huumausaineita takavarikoitiin 171 kiloa.

Törkeistä huumausainerikoksista paljastettiin Eteläisessä tullipiirissä 60 prosenttia (98 tapausta) ja Läntisessä tullipiirissä 28 prosenttia (45 tapausta). Eteläisessä tullipiirissä takavarikoitiin suurin osa kaikista huumausaineista eli 3 639 kiloa.

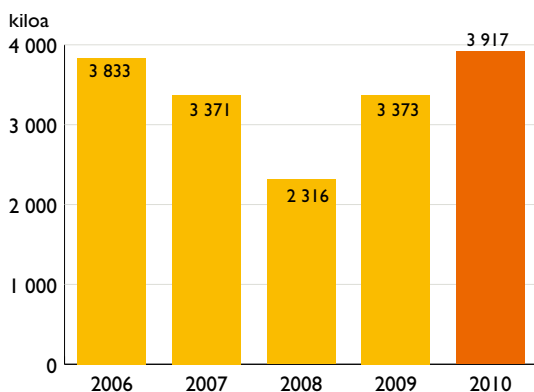
Huumausainerikokset 2006–2010

Yleisimmät huumeet Tullin takavarikoissa 2006–2010

Takavarikoidut huumeet Tullin tutkimissa jutuissa 2006–2010

Synteettiset huumausaineet

Amfetamiinia ja metamfetamiinia takavarikoitiin 47 kiloa. Metamfetamiinin vuosittainen takavarikoitu osuus on noin kymmenesosa amfetamiinimäärästä.

Vuonna 2010 Tulli takavarikoi 73 tablettia ekstaasia (MDMA). Ekstaasin sijaan designhuumeiden osuus on kasvanut – Tullilaboratorio tutki 52 eri designhuumetta ja 13 eri huumaavaa rohdosta, kun esimerkiksi vuonna 2007 tutkittiin vain 16 eri designhuumetta ja 8 eri huumaavaa rohdosta.

Sosiaali- ja terveysministeriössä luonnosteltiin huumausainelain muutosta, joka mahdollistaa uusien aineiden huumausaineeksi luokittelamisen nopeasti kansallisella tasolla. Ennen lain muutosta MDPV, joka oli aiheuttanut useita kuolemantapauksia, luokiteltiin huumausaineeksi 28. kesäkuuta 2010 poikkeuksellisen nopeasti huumausainelain muutoksella.

Kiinasta tappavaa MDPV-jauhetta

Tulli takavarikoi maaliskuussa Helsinki-Vantaan postitullissa Kiinasta saapuneesta postipaketista kaksi kiloa MDPV-jauhetta. Esitutkinnassa selvisi lisäksi viisi aikaisempaa MDPV-jauheen salakuljetustapausta. Pääepäilytyä oli neljä suomalaista henkilöä, joista kolme otettiin Suomessa kiinni ja vangittiin maaliskuussa 2010.

Lokakuussa Tulli sai tiedon, että Puolan viranomaiset olivat ottaneet kiinni neljännen suomalaisen epäillyn päätekijän. Seuraavana päivänä mies vangittiin pois- saolevana Vantaan käräjäoikeudessa. Hänestä tehtiin eurooppalainen pidätysmääräys sekä luovutuspyyntö, ja hänet luovutettiin Suomeen tammikuussa 2011.

Kaksi epäillyistä oli yhteistuumin järjestänyt MDPV-jauheen salakuljetusta Suomeen. Molemmilla oli oma myyntiorganisaatio. Puolassa asuva epäilty oli ollut yhteydessä Kiinaan, josta MDPV lähetettiin Saksaan. Kiinasta saapuneita aineita lähetettiin Suomeen viikoittain Saksasta ja Puolasta. Niitä välitettiin myyntiorganisaatioille, jotka jatkoivat ainetta noin kymmenkertaiseksi ja myivät sitä eteenpäin. Myyntien tuotot maksettiin epäillyille Suomeen ja Puolaan.

Puolassa asuva epäilty aloitti MDPV-jauheen salakuljetuksen vuonna 2009. Yhdessä kumppaninsa kanssa hän oli välittänyt huumaavia aineita yhteensä 50–

100 kiloa ja ansainnut tällä toiminnalla satoja tuhansia euroja. Aineita välitettiin Puolasta myös Espanjaan, Amerikkaan ja Saksaan.

Vantaan käräjäoikeus tuomitsi Puolassa asuneen miehen salakuljetuksesta vuoden ja kuuden kuukauden ehdottomaan vankeuteen. Muut epäillyt tuomittiin 10 kuukauden ja 60 päivän ehdollisiin vankeusrangaistuksiin ja yksi sakkorangaistukseen. Kahden vastaajan osalta asian käsittely on vielä kesken.

TAPAUKSIA

Tammikuussa kaksi virolaista miestä saapui Tallinnasta Helsingin Katajankalle. Toisen miehen matkalaukusta takavarikoitiin lähes kaksi kiloa amfetamiinia.

Esitutkinnassa saadun selvityksen mukaan hän oli palkkiota vastaan salakuljettanut myös kaksi kertaa aikaisemmin amfetamiinia Suomeen. Hän oli salakuljettanut kaikkiaan kolmella eri kerralla amfetamiinia yhteensä noin kuusi kiloa.

Toinen miehistä ei itse salakuljettanut huumausaineita, vaan oli mukana varmistamassa toimituksen perille menoa. Tapaus liittyi Eteläisen tullipiirin tutkimaan laajaan amfetamiinin maahantuontiorganisaation toimintaan Suomessa.

Molemmat Suomeen saapuneet virolaiset miehet tuomittiin törkeästä huumausainerikoksesta neljän vuoden vankeusrangaistukseen.

Vapausrangaistusta suorittava suomalainen mies oli jäänyt huomattavan summan velkaa lokakuussa 2007 takavarikoidusta 20 kilon metamfetamiini- ja 900 gramman kokaiinierästä. Maksaakseen velkansa hän oli jatkanut rikollista toimintaa salakuljetuttamalla huumausaineita ja luomalla uuden rikollisorganisaation.

Tähän laajaan rikoskokonaisuuteen liittyen helmikuussa 2010 Helsingin Länsisatamaan saapui Tallinnasta henkilöautolla virolainen mies. Miestä tarkkailtiin hänen ajaessaan Helsingissä sijaitsevan koulutuskeskuksen pysäköintialueelle, josta hän jatkoi matkaa jalkaisin. Noin 15 minuutin kuluttua hän palasi takaisin ajoneuvolle ja ajoi takaisin Länsisatamaan. Miehen lumeen jättämiä jalanjälkiä seuraamalla löydettiin lumeen peiteltynä muovinen polttoainekansi-teri, jossa oli 4,9 kiloa amfetamiinia.

Helsingin käräjäoikeus tuomitsi 12 henkilöä törkeistä huumausainerikoksista 12 vuoden ja 3 kuukauden – 4 vuoden ehdottomiin vankeusrangaistuksiin.

TAPAUKSIA

Laajaan huumausainerikokokonaisuuteen liittyen huhtikuussa 2010 Tallinnasta Helsingin Länsisatamaan saapui liettualainen myymälähuonekalulastissa oleva rekka-auto. Autonkuljettajaan kohdistettiin valvontaa hänen saapuessaan maahan.

Hän ajoi Vihdintiellä sijaitsevalle linja-autopysäkille ja haki perävaunusta kassin. Mies vei kassin metsään ja palasi autolle odottamaan. Hetkeä myöhemmin paikalle saapui toinen liettualainen mies jalkaisin. Kuski ohjasi miehen metsään, jossa he ottivat osan kassin sisälöstä ja jättivät loput metsään.

Molemmat miehet otettiin kiinni ja heidän hallustaan takavarikoitiin metamfetamiinia. Rikoskokonaisuuden yhteydessä Suomessa takavarikoitiin yhteensä lähes 12 kiloa metamfetamiinia ja noin 200 grammaa kokaiinia.

Tätä samaista liettualaista autonkuljettajaa epäillään myös Ruotsissa törkeästä huumausainerikoksesta. Miehen epäillään salakuljettaneen Ruotsiin maaliskuussa 2010 noin 10 kiloa amfetamiinia samalla tavoin kuorma-auton perävaunuun kätkeytynä.

Liettualainen autonkuljettaja tuomittiin törkeästä huumausainerikoksesta 8 vuoden ja huumausaineet noutamaan tullut mies 6 vuoden 6 kuukauden ehdottomiin vankeusrangaistuksiin.

Turun tullin rikostorjunta paljasti vuoden 2010 alkupuolella omien tutkimustensa tuloksena huumeita välittävän rikollisorganisaation.

Rikoskokonaisuudessa suomalainen pääepäilty oli tilannut huumausaineet Turussa asuvan ukrainalaisen miehenkilön välityksellä Tallinnasta. Tähän liittyen huhtikuussa takavarikoitiin Turussa yksityisasunnosta ja marketin pysäköintialueella yhteensä 15,5 kiloa metamfetamiinia.

Takavarikoitu huumausaine oli niin puhdasta, että katuvahvuudeksi muutettuna huumetta olisi tullut noin 50 kiloa eli 250 000 käyttöannosta. Pääepäilty ja häntä avustanut ukrainalainen mies pidätettiin pysäköintialueella ukrainalaisen miehen luovuttaessa 12 kilon metamfetamiinierää. Tulli takavarikoi myös yli 40 000 euroa käteistä pääepäillyn autosta.

Varsinais-Suomen kärjäoikeus tuomitsi neljä epäiltyä 11 vuoden 4 kuukauden – 1 vuoden 7 kuukauden ehdottomiin vankeusrangaistuksiin ja kaksi epäiltyä tuomittiin 1 vuoden 3 kuukauden – 1 vuoden 2 kuukauden ehdollisiin vankeusrangaistuksiin.

Marraskuussa 2010 saapui Tallinnasta Helsingin Länsisatamaan Suomeen rekisteröidyllä ajoneuvolla kaksi täällä asuvaa virolaismiestä. Tullitarkastuksessa huumekoiria reagoi voimakkaasti ajoneuvossa oleviin matkatavaroihin. Takapenkillä olleesta urheilukassista löydettiin muovipussiin käärittynä ja muovipurkkiin pakattuna lähes kilo valkoista jauhetta, joka tutkimuksissa todettiin amfetamiiniksi.

Urheilukassin omistaja tuomittiin Helsingin kärjäoikeudessa törkeästä huumausainerikoksesta 3 vuoden 6 kuukauden ehdottomaan vankeusrangaistukseen ja toista miestä ei syytetty asiassa.

Opiaatit

Vuonna 2010 heroiinia ei takavarikoitu lainkaan. Huumeiden käyttäjien keskuudessa suosituin opioidi on ollut Subutex. Subutexin saatavuus ja käyttö on pitänyt heroiinin käytön vähäisenä. Vaarallisten synteettisten opioidien, kuten fentanyylin käytön lisääntymisen uhka on kuitenkin olemassa.

Kannabis

Hasista takavarikoitiin 93,8 kiloa ja marihuanaa 12,44 kiloa viime vuonna.

Vuonna 2009 uutena ilmiönä lentomatkustajaliikenteessä paljastunut kannabiksen salakuljettaminen kehonsisäisesti jatkui myös vuonna 2010. Tulli paljasti viime vuonna useita tämän tyyppisiä ta-

pauksia Helsinki-Vantaan lentokentällä. Tapaukset paljastuivat EU:n sisäliikenteessä.

Intian lentoreitiltä Tulli paljasti myös kannabiksen salakuljetustapauksia. Osassa tapauksista huumausaineet oli tarkoitettu käytettäväksi muualla Euroopassa. Suuremmat kannabiserät salakuljetetaan rahtiliikennettä hyväksi käyttäen kätkemällä huumeet ajoneuvon rakenteisiin tai laillisen lastin joukkoon. Tätä vahvistaa elokuussa paljastunut suurehko hasiksen salakuljetustapaus.

Kannabis on Suomessa käytetyin huume. Käyttöä lisää myös marihuanan lisääntynyt kotikasvatus. Kotikasvatuksen suosiota on lisännyt kannabiksen siemenien tilaamisen helppous Internetin kautta. Paljastuneet kotikasvatustapaukset ovat osoittaneet, että huumeiden kasvatus on muuttunut entistä ammattimaisemmaksi.

Hasista Hollannista Suomeen kukkakuormassa

Elokuussa saapui hollantilainen rekkakuski ajoneuvoyhdistelmällään Saksasta Helsinkiin Vuosaaren satamaan. Ajoneuvoyhdistelmä ohjattiin tullitarkastukseen.

Läpivalaisussa ilmenneiden seikkojen johdosta lasti purettiin ja kukkalaatikoiden sisältä löytyi lähes 45 kiloa hasista ja kilo marihuanaa. Kuljettaja kertoi lastanneensa Hollannissa kukkia seitsemästä eri firmasta. Viimeisen asiakkaan luona, joka muista poiketen ei ollut kuljetusyhtiön säännöllinen asiakas, kuljettajalle oli ilmoitettu, että kukkalaatikoiden pakkaaminen oli vielä kesken ja kuljettajaa oli pyydetty varastossa olevaan toimistoon odottamaan. Puolisen tuntia tämän jälkeen kukkalaatit lastattiin rekkaan. Kannabista sisältävät kukkalaatit oli osoitettu kolmelle eri vastaanottajalle Venäjällä.

Kuljettaja vangittiin ja asiassa suoritettiin esitutkinta ja syyteharkinta.

Helsingin käräjäoikeuden päätöksellä autonkuljettajaa vastaan nostetut syytteet hylättiin.

Tämän rikostapauksen yhteydessä Suomen tulli teki yhteistyötä Hollannin viranomaisten kanssa.

Hollannissa tehtiin viimeiseen lastauspaikkaan kotietsintä, jonka yhteydessä takavarikoitiin yrityksen tiloista 165 kiloa hasista ja 50 kiloa kannabiskasvin kukintoja. Kukkalaatikoiden lastauksen hoitaneen belgialaismiehen hallusta takavarikoitiin 140 000 euroa.

Hänen osaltaan esitutkinnan ja rikostapauksen oikeuskäsittelyn kokonaisuudessaan suorittivat Hollannin viranomaiset.

Hasista ja amfetamiinia auton rakenteissa

Virosta Suomeen saapui henkilöautolla virolainen mieshenkilö syyskuussa 2010. Tullin suorittaman profiloinnin perusteella oli syytä epäillä, että ajoneuvossa salakuljetettiin huumausaineita.

Suoritetun tarkkailun perusteella havaittiin, että mieshenkilö ajoi auton helsinkiläisen huoltoaseman paikoitusalueelle. Hetken kuluttua auton luo saapui kolme muuta henkilöä.

Ajoneuvoon päätettiin suorittaa tullitarkastus. Tarkastuksessa todettiin, että auton rakenteisiin oli kätkeyty 14 kiloa hasista ja noin kilo amfetamiinia. Tulli otti kiinni auton kanssa tekemisissä olleet neljä virolaista miestä. Esitutkinta suoritettiin yhteistyössä Keskusrikospoliisin kanssa, joka tutki huumausaineiden välitysorganisaation.

Juttukokonaisuudessa oli epäiltyjä kaikkiaan 17, joista 9 oli vangittuina. Helsingin käräjäoikeus tuomitsi 8 vastaajaa 5 vuoden 8 kuukauden – 5 kuukauden vankeuteen.

Kokaiini

Vuonna 2010 kokaiinia takavarikoitiin 1 880 grammaa (v. 2009/190 g). Kokaiinin käyttö on yleistynyt Suomessa. Kokaiinin käyttäjät ovat yleensä nuoria, hyvin toimeentulevia aikuisia ja erityisesti kokaii-

nin käyttötappauksia on tullut ilmi nuorten juhlimistilanteissa. Käytön kokonaismäärän arviointi on vaikeaa, koska kokaiinia käytetään yleensä suljetuissa tilaisuuksissa.

Jalkapallokenkien ja pelipaitojen tilalla kokaiinia Paraguayasta

Marraskuussa 2010 Paraguayasta oli lähetetty postipaketti, jonka ilmoitettiin sisältävän jalkapallokenkiä ja pelipaitoja. Paketin vastaanottajaksi oli merkitty lentorahtia huolitseva yhtiö. Tullin suorittaman profiloinnin perusteella postipaketti tarkastettiin ja sen todettiin sisältävän 970 grammaa huumausaineksi epäiltyä jauhetta. Tullilaboratorion tutkimuksissa jauhe todettiin pitoisuudeltaan 93 prosenttiseksi kokaiiniksi. Pakettia tuli noutamaan Pietarissa asuva venäläinen mies seuralaisineen.

Vantaan käräjäoikeus tuomitsi pakettia noutamaan tulleet henkilöt 5 vuoden 6 kuukauden ehdottomiin vankeusrangaistuksiin.

Vain taivas kattona salakuljettajan luovuudelle

Joulukuussa 2010 Boliviasta saapui postipaketti, jonka sisällöksi ilmoitettiin pähkinöitä ja papuja. Tulli päätti ottaa postipaketin tarkastukseen ja tarkastuksessa ja siihen liittyvissä tullilaboratoriotutkimuksissa postipaketin todettiin sisältävän puhdasta kokaiinia 850 grammaa. Huume oli kätkeyty taidokkaasti papujen sisään.

Paketin tuli noutamaan rekkakuski. Salakuljetusyrityksessä käytettiin hyväksi myös suomalaista huolintayhtiötä, joka olisi toimeksiannon mukaisesti toimittanut postipaketin edelleen Venäjälle. Suoritus esitutkinnaa todettiin, ettei paketin noutaneella rekkakuskilla eikä suomalaisella huolintayrityksellä ollut mitään osuutta salakuljetusyritykseen.

Asian esitutkinta on kesken.

LSD

LSD:tä takavarikoitiin yhteensä 425 kappaletta (v. 2009/50 kpl). Salakuljetustapaukset paljastuivat postilähetyksistä kätkeytyneinä muun muassa CD-koteloihin.

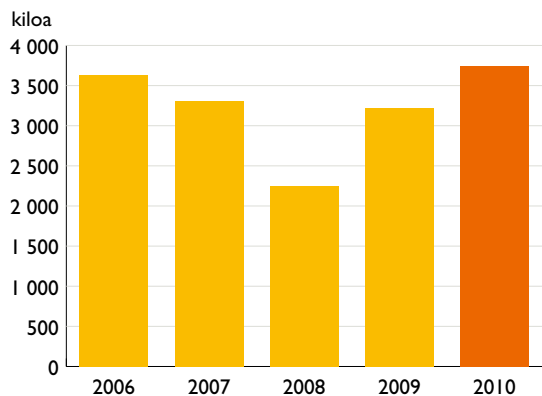
Kat

Tulli takavarikoi vuonna 2010 kattia 3 746 kiloa. Takavarikkomäärät ovat viime vuosina kasvaneet.

Valtaosa salakuljetustapauksista on paljastunut lentomatkustajien matkatavaroiden tarkastusten yhteydessä. Kattia salakuljetetaan Suomeen myös rahtiliikennettä hyväksi käyttäen lailliseen lastiin kätkeytyneinä muun muassa kylmäkuljetusrahdisissa.

Uutena ilmiönä kattia salakuljetettiin Suomeen entisten eurooppalaisten lähtömaiden lisäksi myös Viron kautta. Katin käyttö liittyy lähinnä somaliyhenteisön kulttuuriin.

Takavarikoitu kat 2006–2010

Kukkakaupasta ”kat-salaattia”

Eteläisessä tullipiirissä takavarikoitiin huhtikuussa 2010 lailliseen kukkakuljetukseen kätkeytyneinä 155,2 kiloa kat-kasveja. Esitutkinnaa selvisi, että vastaavia lähetyksiä oli ollut ainakin 15. Näissä lähetyksissä oli salakuljetettu Suomeen kattia yhteensä 2 100 kiloa.

Salakuljetusta varten oli perustettu bulvaaniyritys, jonka toimialaksi oli merkitty kukkien vähittäiskauppa. Esitutkinnaa selvitetyn mukaan yritys ei kuitenkaan harjoittanut laillista kukkien vähittäiskauppaa, vaan yrityksen tarkoituksena oli käyttää hyväksi muiden kukkayritysten laillisia maahantuontikuljetuksia. Yritystoiminnan tarkoituksena oli ainoastaan peitellä huumausaineiden salakuljetustoimintaa. Yrityksen viralliseksi vastuuhenkilöksi

houkuteltiin asunnoton suomalaismies, jolle kerrottiin yrityksen tuovan maahan kukkia, mausteita ja ”kat-salaattia”. Mies ei todellisuudessa osallistunut lainkaan yrityksen toimintaan. Takavarikoiduista kat-kasveista olisi saatu ainakin 14 000 käyttöannosta. Koko erän arvo katucaupassa olisi ollut noin 280 000 euroa. Esitutkinnaa selvitetyn perusteella kattia oli välitetty pääkaupunkiseudulle sekä Varsinais-Suomeen.

Helsingin käräjäoikeus tuomitsi 4 henkilöä vuoden – 2 vuoden mittaisiin vankeusrangaistuksiin sekä rikoshyötynä valtiolle yhteisvastuullisesti 150 000 euroa. Kaksi henkilöä tuomittiin sakkorangaistuksiin.

Huumausainejohdannaiset eli ns. designhuumeet

Niin sanottuja designhuumeiden ja huumausaineiden tarkoituksiin käytettävien rohdosten Internet-tilaaminen on edelleen lisääntynyt. Vuonna 2010 Tullilaboratoriossa todettiin edellä mainittuja aineita 459 näytteestä, kun edellisvuonna kyseessä olevia aineita todettiin 296 näytteestä (2008: 144 näytettä). Kaiken kaikkiaan vuonna 2010 tutkimuksissa todettiin 52 erilaista huumausaineiden tarkoituksiin käytettävää ainetta ja 13 erilaista rohdosta.

Merkittävää on se, että Internetistä tilattavat määrät ovat jatkuvasti kasvaneet myös kilomääräisesti tarkasteltuna. Vuonna 2009 tutkittavien designhuumeiden yhteispaino oli puolen kilon luokkaa (keskimäärin 5 g/erä), kun 2010 yhteispaino oli yli 6 kg (keskimäärin 25 g/erä).

Tullilaboratorion tilastojen valossa suosituimpia designhuumeita olivat mefedroni, bufedroni, metyloni, 4-MEC, 2-DPMP, FMC sekä erilaiset synteettiset kannabinoideja, joiden osuus oli kilomääräisesti tarkasteltuna noin 97 prosenttia kaikista designhuumeista.

Designhuumeet ovat tuoneet uusia haasteita niin lainsäätäjille kuin aineita tunnistaville laboratorioille. Vielä kymmenen vuotta sitten muutamat yleisimmät huumausaineet kattoivat 99 prosenttia Suomessa esiintyvistä markkinoista. Laboratorion näkökannalta tämä tarkoitti hyvin rutiininomaista analyysitoimintaa. Tällä hetkellä uusia aikaisemmin tunnistamattomia aineita tulee laboratorioon viikoittain.

Uusien designhuumeiden tunnistamiseksi viranomaislaboratoriot ympäri maailman ovatkin lähteneet hakemaan yhteistyökumppaneita toisistaan ja on muodostunut sekä virallisia että epävirallisia verkostoja. Tullilaboratoriokin on aktiivisesti mukana EU:n virallisessa Early Warning System -verkossa (EWS), jossa välittömästi ilmoitetaan uusista havainnoista. Tullilaboratoriolla on myös hyvin läheiset yhteydet muun muassa Hollannin, Saksan ja Kanadan Tullilaboratorioiden sekä tietenkin kansallisesti Rikosteknisen laboratorion ja Oikeuslääketieteen laboratorion kanssa. Ilman kansainvälistä ja kansallista verkostoa useita aineita jäisi tunnistamatta tai tunnistamisprosessi olisi huomattavasti hitaampaa.

Mikä ihmisen designhuume eli muuntohuume?

Designhuumeiksi on perinteisesti kutsuttu huumausaineisiin sekä vaikutuksiltaan että käyttötapoiltaan verrattavia aineita, joita ei kuitenkaan ole luokiteltu huumausaineiksi. Ne ovat laboratorioissa erilaisista kemikaaleista valmistettavia niin sanottuja synteettisiä aineita, jotka usein muistuttavat rakenteeltaan esimerkiksi amfetamiinia tai ekstaasia. Useat aineet on syntetisoitu ensimmäi-

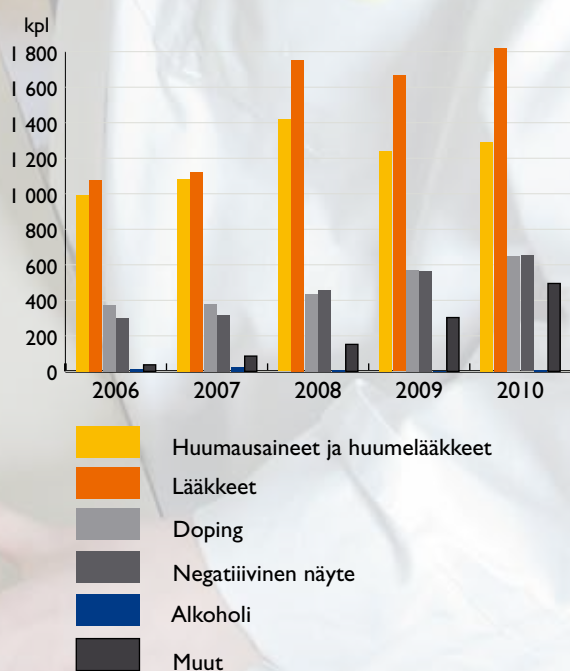
sen kerran jo useita kymmeniä vuosia sitten. Aineet eivät siis välttämättä ole uusia, mutta ne ovat löytäneet tiensä markkinoille vasta Internetin yleistymisen jälkeen.

Ensimmäisissä designhuumeissa amfetamiinimolekyyliä muutettiin vain vähän, mutta nykyään markkinoilla olevissa aineissa johdannaisuus on viety jo huomattavasti pidemmälle ja aineet ovat sekä rakenteeltaan että vaikutuksiltaan hyvin moninaisia.

Tällä hetkellä tyypillisimmät designhuumeet ovatkin katinoni-, tryptamiini- tai piperatsiinijohdannaisia ennemmin kuin amfetamiinijohdannaisia. Käyttäjät kuvaavat aineiden vaikutuksia usein amfetamiinin ja ekstaasin lisäksi myös kokaiinin kaltaisiksi. Aineilla on usein myös hallusinaatioita aiheuttavia vaikutuksia.

Suomessa designhuumeita on ruvettu kutsumaan kansanomaisemmin muuntohuumeiksi.

Tullirikostutkimukset 2006–2010

Lähde: Tullilaboratorio

Huumausaineiden lähtöaineet eli prekursorit

Jo pienellä määrällä huumausaineiden lähtöainetta saadaan tuotettua suuria määriä huumausaineita. Huumausaineiden valmistusportaan voitot ovat todella suuret. Huumausaineiden lähtöaineiden valvonta on tehokas tapa leikata huumetarjontaa. Huumausaineiden valmistuksessa tarvittavia kemiallisia aineita käytetään teollisuudessa laillisiin tarkoituksiin. Kansainvälisellä viranomaisvalvonnalla on onnistuttu estämään kemikaalien pääsy laittomien huumausaineiden valmistukseen. Valvonta on pakottanut huumausaineiden valmistajia kehittämään uusia lähtöaineita ja uusia designhuumeita.

Vuonna 2010 Tulli takavarikoi lähtöaineina myös dopingaineena käytettävää efedriiniä ja pseudoefedriiniä sekä huumausainetarkoituksessa käytettävää GBL:ää.

Huumelääkkeet

Huumelääkkeiden takavarikkomäärät vähenivät vuonna 2010 lähes 30 prosenttia edellisestä vuodesta.

Tilastollisesti huumlääkkeitä saapui eniten postin kautta ja toiseksi matkustaja-alusliikenteestä, joka huumlääkkeiden osalta tarkoittaa lähinnä Tallinnan ja Helsingin välillä kulkevia aluksia. Kolmanneksi eniten huumlääkkeitä takavarikoitiin lentoliikenteen matkustajilta.

Bentsodiatsepiinit olivat vuonna 2010 edelleen suosituimpia päihdetarkoitukseen käytettyjä huumausaineiksi luokiteltuja lääkkeitä. Bentsodiatsepiineja määrätään laillisesti hyvin monien fyysisten ja psyykkisten sairauksien hoitoon sekä oireiden lievitykseen.

Bentsodiatsepiineja takavarikoitiin vuonna 2010 yhteensä lähes 17 000 tablettia. Määrä oli noin 2 700 tablettia pienempi kuin edellisenä vuonna.

Vaikka Subutexia takavarikoitiin huomattavasti vähemmän vuonna 2010 kuin edellisenä vuonna, ei tilasto kuitenkaan välitä koko kuvaa aineen yleisyydestä ja käytöstä. Subutexia on salakuljetettu suuria määriä Ranskasta Ruotsiin ja sitä kautta Suomeen, muun muassa pohjoista reittiä pitkin. Kyse on useista sadoista tableteista kerrallaan. Viimeisimmät Ruotsissa tehdyt takavarikot syksyllä 2010 olivat 1 500–2 500 tabletin luokkaa. Subutexin käyttö on edelleen yleistä ja siitä on tullut selkeästi ongelma myös Suomen pohjoisimmissa kunnissa.

Bentsodiatsepiineja Kaukoidästä

Helmikuussa 2010 saapui suomalaismies lentäen Bangkokista Helsinkiin, jolloin tarkastuksessa hänen repusta löytyi suuri määrä tabletteja, joiden epäiltiin olevan huumlääkkeitä. Tullilaboratorion tekemissä tutkimuksissa selvisi, että yli 1 500 tablettia sisälsi alpratsolaamia ja 20 tablettia diatsepaamia, jotka molemmat luokitellaan huumausaineiksi. Lisäksi miehellä oli pieniä määriä erilaisia tabletteja, joista osa oli huumlääkkeitä ja osa reseptin vaativia tavallisia lääkkeitä.

Tapaus on toimitettu syyteharkintaan.

Heinäkuussa 2010 saapui ulkomaalaiselle miehelle Helsinkiin Sri Lankasta lähetetty postilähetys, jonka tarkastuksessa todettiin sisältävän noin 2 000 Diazepam 10 mg ja 1 000 Diazepam 5 mg -tablettia sekä lisäksi 140 Dormicum 7,5 mg -tablettia. Kaikki lääkkeet sisälsivät huumausaineeksi luokiteltua lääkemääräyksen vaativaa lääkeainetta. Tapaus on syyteharkinnassa.

Subutex-tabletteja tyttöystävän matkalaukussa

Maaliskuussa 2010 saapui suomalainen naishenkilö laivala Tallinnasta Helsinkiin. Naisen vetolaukun verhoiluun al-

ta löytyi kätkeytyneenä seitsemän tuorekelmuun käärittyä pakettia, jotka sisälsivät yhteensä 70 läpipainopakkausta. Kussakin pakkauksessa oli seitsemän Subutex 8 mg -tablettia. Yhteensä tabletteja oli 490. Matkalla mukana ollut miesystävä, joka oli jo ehtinyt tullitarkastuksen ohi, kertoi myöhemmin kuulusteluissa hankkineensa ja piilottaneensa tabletit tyttöystävänsä laukkuun hänen tietämättään.

Tapaus on tutkittu ja lähetetty syyttäjälle.

Marraskuussa 2010 saapui keski-ikäinen venäläismies Tallinnasta Helsinkiin. Mies toi mukanaan 299 Subutex 8mg -tablettia, jotka hän luovutti 3 000 euron hintaan Helsingin keskustassa suomalaiselle mieshenkilölle.

Tapaus on edennyt syyteharkintaan.

Subutex-tablettaja Ruotsista Suomen huumemarkkinoille

Pohjoisen tullipiirin rikostorjuntayksikkö aloitti syyskuussa 2010 laajan Subutexin salakuljetuskokonaisuuden tutkimuksen. Alkutietojen perusteella kaksi suomalaista henkilöä oli salakuljettanut systemaattisesti Subutex-tabletteja Ruotsin kautta Suomeen. Lääkkeitä oli haettu ainakin Ranskasta. Subutexia välitettiin lähinnä Oulussa, Kemissä ja Rovaniemellä. Esitutkimnan edetessä ilmeni, että myös pääkaupunkiseudulla asuville henkilöille oli toimitettu Subutexia.

Koska epäillyt oleskelivat sekä Suomessa ja Ruotsissa, aloitettiin tähän rikoskokonaisuuteen liittyen telekuuntelut molemmissa maissa. Yhteistyö Ruotsin poliisin kanssa toimi erinomaisesti ja Suomen tullin tutkijoilla oli mahdollisuus tutustua telekuuntelumateriaaliin lähes reaaliajassa. Ruotsissa suoritettuna telekuuntelun ja tarkkailun perusteella otettiin lokakuun puolella välissä 2010 Tukholman satamassa kiinni kaksi suomalaista, jotka olivat lähdössä laivalla Helsinkiin. Heidän hallustaan takavarikoitiin noin 1 600 Subutex 8 mg -tablettia. Kiinniotetut henkilöt vangittiin Suomessa poissaolevina ja tuotiin Suomeen eurooppalaisilla pidätysmääräyksillä marraskuussa 2010. Ruotsissa takavarikoitu Subutex-erä siirrettiin oikeusapumenettelyllä takavarikkoon Suomeen.

Kaksi suomalaista henkilöä otettiin pääkaupunkiseudulla kiinni ja vangittiin takavarikoidun Subutex-erän vastaanottajina.

Helsingin käräjäoikeus käsitteli tämän niin sanotun Helsingin haaran joulukuussa. Tuomiot vaihtelivat kahdesta vuodesta kuudesta kuukaudesta vuoteen ja kahteen kuukauteen vankeutta.

Koko rikoskokonaisuuden suomalainen päätekijä otettiin kiinni ja vangittiin Tukholmassa 21. lokakuuta 2010, kun hän palasi Subutexin hakumatkalta Ranskasta. Miehen hallusta takavarikoitiin Tukholman päärautatieasemalla 1 800 Subutex-tablettia. Päätekijän suomalainen avovaimo sekä Ranskan matkalla ollut avustaja otettiin myös kiinni ja vangittiin Tukholmassa. Ensimmäinen päätekijä tuomittiin Ruotsissa neljäksi vuodeksi ja kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen. Hänet on vangittu myös Suomessa poissaolevana ja tuodaan Suomeen esitutkintaan ja oikeuskäsittelyyn.

Toinen päätekijä vangittiin Suomessa poissaolevana. Hänet otettiin kiinni Tukholmassa 3. joulukuuta 2010 eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella ja luovutettiin Suomeen. Lisäksi niin sanotun pohjoisen tutkintahaaran kolmas päätekijä on ollut vangittuna. Useita Subutexin vastaanottajia on myös ollut vangittuina ja pidätettyinä.

Esitutkinnassa selvisi, että kaksi päätekijää salakuljetti Ruotsista Suomeen vuoden 2010 aikana noin 2 000 Subutex -tablettia Pohjois-Suomen markkinoille.

Subutex -kaupalla tehdään tällä hetkellä Suomen huumemarkkinoilla ehkä suurimmat voitot. Parhaimmillaan Subutex-tabletit hankitaan Ranskasta 3,5 euron kappalehintaan ja Suomessa narkomaani eli loppukäyttäjä maksaa niistä kadulla pääkaupunkiseudulla 30–60 euroa tabletilta ja Pohjois-Suomessa jopa 150 euroa kappaleelta.

Suomen ja Ruotsin tuomioistuinten rangaistuskäytännöissä on huomattava ero: Suomessa toinen päätekijä tuomittiin 1 600 tabletista kahden vuoden ja kuuden kuukauden vankeusrangaistukseen. Ruotsissa ensimmäinen päätekijä sai lähes samasta määrästä eli 1 800 tabletista neljä vuotta ja kuusi kuukautta vankeutta, kuten edellä jo mainittiin.

Kyseinen projekti on ollut esitutkimnan kannalta mielenkiintoinen ja varsin opettava kansainvälinen tutkintakokonaisuus. Erityisesti esitutkintayhteistyö syyttäjien kanssa sekä Suomessa että Ruotsissa on toiminut erittäin hyvin koko esitutkimnan ajan.

Lääke- ja dopingrikokset

Lääkkeet

Vuonna 2010 lääkerikosten kokonaismäärä nousi jonkin verran edellisestä vuodesta johtuen lähinnä lääkerikkomusten kymmenen prosentin kasvusta.

Takavarikoitujen lääkkeiden määrä (tablettia/ampullia) nousi 2,5 prosenttia.

Lääkkeistä yli 90 prosenttia tulee postitse ja alle viisi prosenttia matkustajien mukana. Viitisen prosenttia takavarikoidaan kotietsintöjen tai muun tutkinnan yhteydessä.

Internetin kautta lääkkeitä hankitaan yhä enemmän ja valikoima on laajentunut jatkuvasti. Nykyään nettisivustoilla myydään melkein mitä tahansa: potenssilääkkeitä, laihdutusvalmisteita, särkylääkkeitä, antibiootteja, antihistamiineja, kaljuuntumisenesto- ja tupakanvieroitusvalmisteita, useanlaisia lääkkeitä ja erilaisia laastareita, useanlaisia lääkkeitä ja erilaisia laastareita, useanlaisia lääkkeitä ja erilaisia laastareita, useanlaisia lääkkeitä ja erilaisia laastareita, useanlaisia lääkkeitä ja erilaisia laastareita.

Takavarikoituja lääkkeitä saapuu eniten Intiasta, Thaimaasta, Englannista ja Turkista.

Potenssilääkkeet

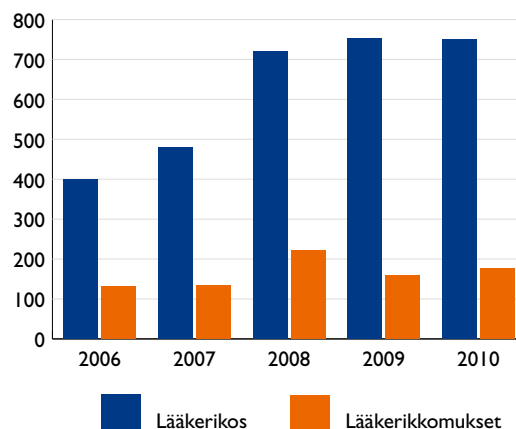
Suuren ryhmän muodostavat erektiolääkkeet, jotka usein salakuljetetaan Intiasta. Alkuperäisen, nimen omaan sairauden hoitoon tarkoitetun Viagra-kaupanimellä kulkevan lääkkeen rinnalle on tullut useita uusia valmisteita, joissa vaikuttavana aineena on joko sildenafili tai tadalafili. Potenssilääkkeitä hankitaan yhä enenevässä määrin muuhun kuin hoitotarkoitukseen. Potenssilääkkeiden takavarikot pienivät hieman yli 4 000 tabletilla edellisestä vuodesta. Tilastosta puuttuvat hallinnollisesti ulkomaanpostista haltuunotetut lähes 20 000 tablettia, joista suurin osa oli Intiasta ja Englannista saapuneita 30 tabletin potenssilääke-eriä.

Efedriini

Efedriiniä takavarikoitiin 10 075 tablettia/ampullia, joka on lähes 5 400 enemmän kuin edellisenä vuonna. Efedriiniä käytetään kehonrakennuksessa suoritusparantamiseen.

Lisäksi on huomioitava, että efedriini ja pseudo-efedriini on luokiteltu huumausaineiden lähtöaineasetuksissa luokkaan I ja niitä voidaan käyttää lähtöaineena muun muassa metamfetamiinin valmistuksessa.

Lääkerikokset 2006–2010

Gammabutyrolaktoni eli GBL

GBL eli katunimeltä "lakka" tuntuu menettäneen suosiotaan useiden uusien designhuumeiden saapumisen myötä. GBL:a takavarikoitiin vuonna 2010 yhteensä 24,6 litraa. Gammabutyrolaktonia tilataan edelleen Internetistä puhdistusaineena, mutta käytetään useimmiten päihteenä. Sellaisenaan GBL:a juodaan valmiina nesteinä tai sitä sekoitetaan jauheena nesteeseen. Lakka muuttuu elimistössä GHB:ksi eli gammaksi.

GBL on gamman (GHB eli gammahydroksibutyraatti tai gammahydroksivoihappo) esiaine, jota on eräissä puhdistusaineissa ja ohenteissa. Aikaisemmin sitä kehiteltiin myös lääkeaineeksi, mutta todettiin siihen sopimattomaksi.

Suomessa GBL luokitellaan edelleen lääkkeeksi.

Efedriiniä postitse

Viime vuoden joulukuun puolivälissä otettiin tarkastukseen Englannista Turkuun osoitettu postilähetys. Tarkastuksessa sisällöksi paljastui 946 tablettia, joissa oli merkintä "EPH". Tullilaboratorion tutkimuksen mukaan tabletit sisälsivät efedriiniä tai pseudo-efedriiniä.

Tapaus on syyteharkinnassa.

Puolasta ”puhdistusainetta”

Marraskuun lopussa 2010 saapui helsinkiläiselle naishenkilölle Puolasta postilähetys, joka sisälsi 12 litraa GBL-nestettä. Neste oli litran pulloissa, joissa oli merkintä ”Clean M Power”.

Tapaus on lähetetty syyteharkintaan.

Tapauksia Helsinki-Vantaan postikeskuksesta

Tammikuussa 2010 saapui turkulaiselle miehelle osoitettu kuriiripostilähetys USA:sta. Tarkastuksessa lähetysten sisällykseksi paljastui erilaisia lääkevalmisteita, jotka luokitellaan Suomessa reseptilääkkeiksi. Laatikossa oli 300 Melatonin-kapselia, 540 Pregnenolone-hormonikapselia ja 240 DHEA-hormonikapselia. Epäilty kertoi kuulusteluissa tilanneensa lääkkeet luullen niiden kuuluvan luontaistuotteisiin ja olevan saman lainsäädännön alaisia Suomessa kuin Yhdysvalloissa.

Vantaan käräjäoikeus tuomitsi miehen salakuljetuksesta 55 päiväsakkoon.

Elokuussa 2010 saapui Englannista pikakuriirilähetys venäläisen miehen yhteystiedoilla Lappeenrantaan. Lähetysten sisällöksi oli ilmoitettu ”Sweets” ja bruttopaino oli 22 kiloa. Pikarahtilähetys sisälsi yhteensä 9 500 tablettia potenssilääkkeitä (Vectra, Cialis, Erectafil, Pfiagara) sekä lisäksi 4 500 metformiinitablettia.

Vastaanottajaksi merkittyä henkilöä ei voitu identifioida, joten tapauksen esitutkinnassa ei löytynyt syylliseksi epäiltyä.

Lokakuussa 2010 saapui Englannista lappeenrantalaiselle naishenkilölle osoitettu postilähetys Vantaan ulkomaanpostikeskukseen. Lähetysten sisällöksi todettiin 1 100 Sildenafil Citrate -tablettia ja 400 Tadalafil-tablettia, jotka ovat lääkemääräyksen vaativia potenssilääkkeitä.

Tapaus on toimitettu syyttäjälle syyteharkintaa varten.

Dopingaineet

Vuonna 2010 Tulli takavarikoi dopingaineita yhteensä 110 677 tablettia tai ampullia eli noin 46 000 enemmän kuin edellisellä vuonna. Kasvua oli 70 prosenttia.

Takavarikoitujen testosteronivalmisteiden määrä lisääntyi samaten lähes 70 prosenttia ja kasvuhormonien määrä yli 145 prosenttia.

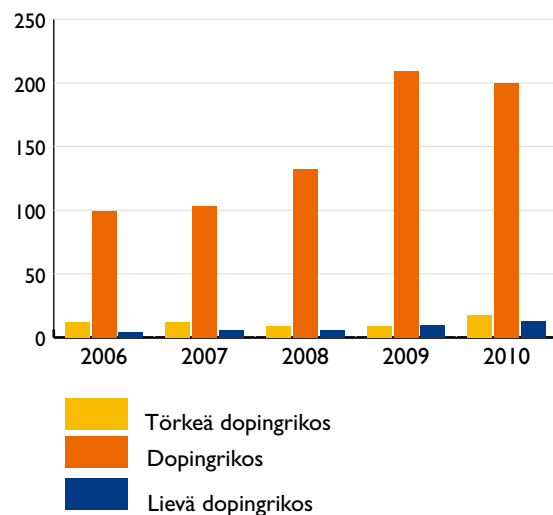
Dopingrikokset ovat olleet koko viisivuotisvertailujakson ajan nousussa. Vuosi 2010 oli muuten rikosmääriltään tasainen edellisen vuoden kanssa, mutta törkeiden dopingrikosten osuus nousi kaksinkertaiseksi.

Postia käytetään edelleen eniten dopingaineiden salakuljetuksessa. Postitse dopingaineita lähetetään tai salakuljetetaan ensisijaisesti Slovakiasta, Sloveniasta, Kreikasta, Turkista ja Thaimaasta. Lentomat-kustajilta tehtyjen takavarikkojen määrä on pienentynyt. Osa takavarikkoon päätyvistä dopingaineista löytyy kotietsinnän yhteydessä, eikä niiden alkuperää tai maahantulopaikkaa aina voida selvittää.

Tilaajat ja tuojat ovat lähes poikkeuksetta suomalaisia.

Dopingrikokset 2006–2010

Ravintoloitsija turvasi liiketoimintansa dopingaineiden välitystoiminnalla

Itäisen tullipiirin Kymen rikostorjuntaryhmä keräsi tietoa ja suoritti tarkkailua liittyen dopingaineiden laajaan salakuljetus- ja välitysorganisaatioon alkuvuoden 2010 aikana. Tiedustelu- ja tarkkailutoiminnan tuloksena selvisi, että dopingaineita salakuljetettiin järjestelmällisesti Venäjältä Suomeen tyhjiissä rekoissa lähes viikoittain. Aineet varastoitettiin Haminan ja Kotkan alueella, josta niitä edelleen välitettiin laajamittaisesti Etelä-Suomen kaupunkeihin.

Organisaation johdossa toimi kotkalainen ravintoloitsija. Liikkeenharjoittajalla oli ravintola ja asunto Kotkassa sekä korkeatasoinen kesämökki Haminan edustalla meren rannalla. Doping-organisaatiossa oli mukana kymmenkunta henkilöä, jotka olivat eri ravintoloiden vahtimestareita ja kehonrakennuksen harrastajia. Toiminta oli jatkunut jo vuosien ajan.

Maaliskuussa 2010 Tullin Kymiryhmä iski Haminan edustalla olevalle ravintoloitsijan kesämökille. Mökiltä oli juuri poistunut Mercedes-merkkisellä henkilöautolla jyvaskyläläinen ravintolan vahtimestari ja BMW-merkkisellä autolla riihimäkeläinen kehonrakentaja. Näistä autoista sekä kesämökillä suoritettua kotietsinnässä takavarikoitiin yhteensä 10 570 tablettia anabolisia steroideja ja 1 564 ampullia testosteronia ja 108 kappaletta muita lääkevalmisteita. Kesämökiltä löytyneet venäläistä alkuperää olevat dopingaineet oli kätkeyty halkopinoihin. Kätköpaikkoina käytettyjä puupinoja oli mökin sisällä takan vieressä sekä ulkona pihamaalla.

Toinen dopingaineiden varastointipaikka löytyi Kotkasta. Paikka oli ravintoloitsijan ystävän autotalli. Suoritettua etsinnässä takavarikoitiin 828 ampullia testosteronia ja 1 590 tablettia anabolisia steroideja.

Poliisi hoiti Jyväskylän suuntaan kohdistuneen tutkintalinjan esitutkinnan. Muissa kaupungeissa toimittiin

Tullin rikostorjuntayksikön voimin. Kotietsintöjä tehtiin kaksitoista kertaa ja niistä löytyi lisää dopingaineita ja muita laittomia huume- ja lääkeaineita sekä useita laittomia ampuma-aseita. Myös paikallispoliisin, PTR-tiedustelun, verottajan, rikoshyötyryhmän ja ulosottoviranomaisten kanssa tehtiin ansiokasta yhteistyötä.

Kahdeksaa eri henkilöä kuultiin asiassa rikossessa epäiltynä. Näistä neljä henkilöä oli vangittuna. Suoritettua tutkinnassa laskettiin päätekijänä kuullun ravintoloitsijan saaneen dopingaineiden myynnillä rikoshyötyä yli 70 000 euroa. Ravintoloitsijan omistama kesämökki asetettiin turvaamistoimena hukkaamiskieltoon. Päärikoksena tutkitun törkeän dopingrikoksen lisäksi suoritettua esitutkinnan yhteydessä paljastui dopingrikoksia, lääkerikoksia, ampuma-aserikoksia, huumausainerikos, kavallus, laitton tuontitavaraan ryhtyminen ja toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen hallussapito.

Kotkalainen ravintoloitsija tuomittiin Kymenlaakson käräjäoikeudessa törkeästä dopingrikoksesta ja lääkerikoksesta yhden vuoden ja neljän kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Rikoksen tuottamana hyötynä hänet tuomittiin menettämään valtiolle 25 000 euroa. Jyvaskyläläinen vahtimestari tuomittiin törkeästä dopingrikoksesta, laittomasta tuontitavaraan ryhtymisestä, huumausainerikoksesta ja ampu-aserikoksesta yhteiseen yhden vuoden ja kahden kuukauden ehdottomaan vankeusrangaistukseen. Lisäksi hänet tuomittiin valtiolle menettämään rikoksen tuottamana taloudellisena hyötynä 10 000 euroa.

Muut vastaajat tuomittiin 60–120 päiväsakon suuruisiin sakkorangaistuksiin. Takavarikoidut dopingaineet, lääke- ja huumausaineet sekä ampuma-aseet tuomittiin valtiolle menetetyiksi. Jyvaskyläläisen osalta on valitettu Kouvolan hovioikeuteen.

Muut rikokset

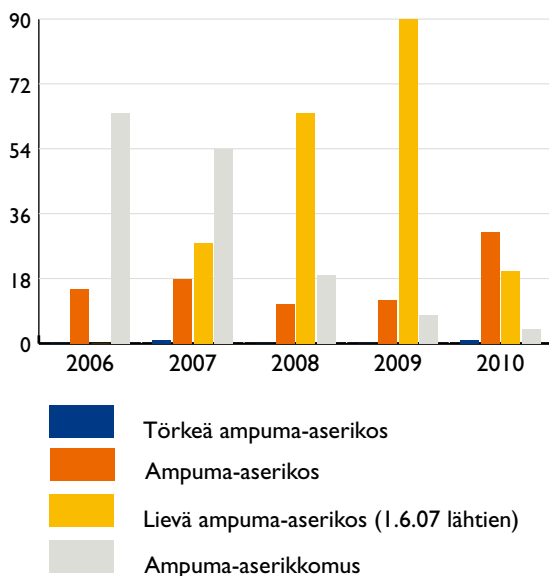
Ampuma-aserikokset

Ampuma-aserikoksien kokonaismäärä on vähentynyt noin puolella verrattuna aikaisempaan vuoteen. Kaikkiaan ampuma-aserikoksia ja -rikkomuksia todettiin yhteensä 56 tapausta. Törkeitä ampuma-aserikoksia paljastui yksi ja ampuma-aserikoksi 31.

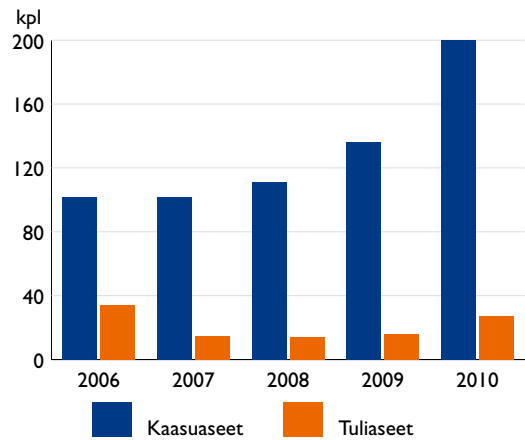
Aseita takavarikoitiin 27 ja kaasusumuttimia 200. Takavarikoitujen aseiden määrä on kasvanut edellisiin vuosiin verrattuna. Tulli on takavarikoinut aseita lähinnä kotietsintöjen yhteydessä.

Kaasuaseita tuodaan maahan matkustajien mukana autoissa tai postilähetyksinä ulkomailta. Deaktivoituja aseita tuodaan Suomeen säännöllisesti muun muassa asekeräilijöille. Tarkastuksissa aseet on lainmukaisesti muutettu ampumakelvottomiksi. Deaktivoituja aseita ostetaan myös Suomesta ja vietään Venäjälle.

Ampuma-aserikokset 2006–2010

Takavarikoidut aseet 2006–2010

Liikenne rikokset

Vuonna 2010 Tullin tietoon tuli Suomessa tapahtuneita liikenne rikoksia ja muita liikenne rikkomuksia yhteensä 946 tapausta, edellisenä vuonna tapauksia oli 757.

Liikenne rikoksia paljastui 544 ja ne olivat lähinnä liikenneturvallisuuden vaarantamistapauksia. Liikenne rikkomuksia paljastui 402 tapausta, jotka yleensä ovat johtuneet ajoneuvojen epäkuntoisuudesta, kuorman sitomatta jättämisestä joko kokonaan tai osittain tai ajoneuvoyhdistelmän suurimman sallitun pituuden, leveyden, korkeuden tai kokonaismassan ylittämisestä. Yksittäinen paljastunut tapaus on voinut sisältää useita liikenne rikoksia tai -rikkomuksia yhtä aikaa.

Paljastinlaiterikkomuksia paljastui yhteensä 316, joka on 109 enemmän kuin vuonna 2009. Laitteet olivat lähinnä tutkanpaljastimia.

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisia todettiin 16, jolloin kysymys on ollut kuljettajan ajo- ja piirturin käytöstä annettujen säännösten noudattamatta jättäminen.

Laitteen hallussapito ei ole liikenne rikos vaan tällöin rikosnimike on väärennysaineiston hallussapito. Näitä todettiin 32.

Vesiliikenne rikkomuksia todettiin 27 tapausta, kun edellisenä vuonna niitä oli 31. Kyseiset tapaukset ovat olleet pääsääntöisesti säädettyjä varusteita vailla olevan vesikulkuneuvon kuljettamista tai vesiliikenne merkillä ilmaistun rajoituksen noudattamatta jättämisistä.

Vaarallisten aineiden kuljetus rikosten ja -rikkomusten määrä kasvoi huomattavasti. Niitä todettiin 113 tapausta, kun edellisenä vuonna oli 89 tapausta.

Räjähdysherkkiä kuljetuksia lainvastaisesti matkustaja-aluksissa

Tulli paljasti 24 rikkinäisten ja käytöstä poistettujen lyijyakkujen (UN 2794) lainvastaista kuljetusta. Tapauksista 21 tutkittiin ympäristön turmelemisina ja vaarallisten aineiden kuljetusrikoksina. Teoista on rikoslaissa määritetty rangaistukseksi sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta. Aiempiin vuosiin verrattuna poikkeuksellisen suuresta määrästä johtuen tätä on mediassakin kutsuttu ”ilmiöksi”. Kaikki tapaukset paljastuivat Eteläisessä tullipiirissä.

Tekijät olivat latvialaisia, virolaisia tai liettualaisia. Akut oli luvattomasti kerätty huoltoasemilta ja muista käytettyjen akkujen keräilypisteistä. Ajoneuvot tarkastettiin lähtötarkastuksessa ennen siirtymistä Helsingistä Tallinnaan matkalla olevaan matkustaja-alukseen. Valtaosa kuljetukseen käytetyistä ajoneuvoista oli pakettiautoja, mutta akkuja yritettiin kuljettaa myös henkilöautoissa ja pikkubusseissa.

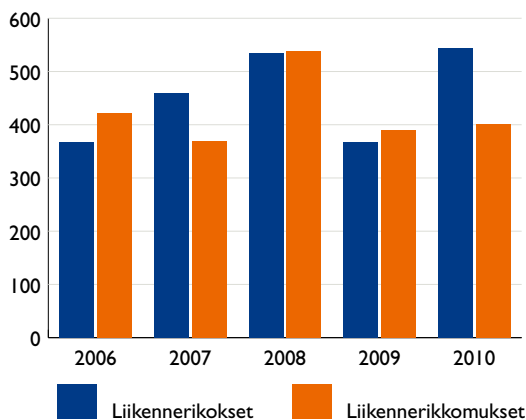
Akkujen vienti edellyttää Suomen ympäristökeskuksen myöntämää jätteensiirtolupaa kultakin siirtoon osallistuvalla maalla. Kuljettajan on myös oltava hyväksytty vastaanottajaksi jätetiedostoon käytettyjen akkujen vastaanottajana. Paljastuneissa tapauksissa edellä mainittu ei täyttynyt.

Akut oli myös lastattu kuljetusmääräysten vastaisesti. Osassa tapauksista akut oli pakattu ajoneuvoon päällekkäin ilman sidontaa tai tuentaa ja osassa tapauksista akkukerrostojen välissä oli vain aaltopahvia. Rikkinäisistä akuista oli valunut myös akkuhappoa ajoneuvon rakenteisiin.

Ajoneuvojen varusteista puuttuivat pyöräkiilat, vaarallisten aineiden kuljetusta ilmaisevat oranssikilvet edestä ja takaa, riittävät sammuttimet, itsestään pystyssä pysyvät varoitusmerkit, silmähuuhde sekä -suojaimet ja varoitusliivit. Kuljettajilla ei ollut myöskään rahtikirjaa, turvakorttia taikka ADR-ajolupaa. Näin ollen kuljettajat olisivat myös rikkoneet kaikkia laivayhtiöiden edellyttämiä, meriturvallisuuteen vaikuttavia määräyksiä.

Yhteensä akkuja takavarikoitiin 36 115 kiloa. Tulli toimitti akut Ekokemille hävitettäväksi.

Liikenne-rikokset ja -rikkomukset 2006–2010

Luonnonsuojelurikokset ja -rikkomukset

CITES-sopimuksen vastaisesti tapahtuneita maahantuonteja todettiin vuonna 2010 enemmän kuin edellisinä vuosina. Erityisesti luonnonsuojelurikoksina tutkitut tapaukset lisääntyivät.

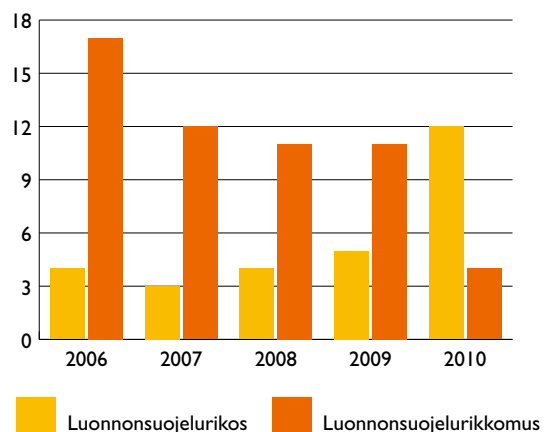
Tullissa tutkittiin CITES-sopimuksen vastaisesti tuotuja tapauksia 25, jotka jakautuivat rikosnimikkeittäin seuraavasti: luonnonsuojelurikoksia 12, luonnonsuojelurikkomuksia 4, salakuljetuksia 10, lieviä salakuljetuksia 2 ja muu tutkinta 3 tapausta.

Seitsemässä salakuljetustapauksessa yrityksen

epäillään tuoneen maahan CITES-sopimuksen vastaisia höyhentuotteita.

Eniten luonnonsuojelurikoksia ja -rikkomuksia tulee ilmi Internet-kaupasta ostetuissa, postin kautta tulevista lähetyksissä sekä matkustajien tuliaisissa.

Tullin tietoon tulleet luonnonsuojelurikokset ja -rikkomukset 2006–2010

Rikostorjunnan pakkokeinoista

Telekuuntelu

Tuomioistuimet myönsivät vuonna 2010 Tullille 243 pakkokeinolain mukaista telekuuntelulupaa. Kahdessa tapauksessa myönnettyä lupaa ei käytetty. Vuosia jatkunut telekuuntelulupien kasvu kääntyi laskuun vuonna 2009 ja laskeva trendi jatkui myös vuonna 2010. Pudotusta vuoteen 2009 verrattuna tuli reilu kolmannes.

Niin ikään telekuuntelun kohteena olevien teleliittymien lukumäärän lasku jatkui. Kun vuonna 2009 telekuuntelua kohdistettiin 381 teleliittymään, vuonna 2010 kuunneltuja liittymiä oli 343. Telekuuntelun kohteina olevien henkilöiden lukumäärä sen sijaan pysyi edellisten vuosien tasolla. Vuonna 2010 telekuuntelua kohdistettiin 104 henkilön käytössä tai heidän hallussaan oleviin teleliittymiin.

Telekuuntelua käytetään Tullissa lähinnä törkeiden huumausainerikosten ja törkeiden veropetosten esitutkinnassa. Mainittujen rikosten osuudet jakautuivat edellisten vuosien tapaan siten, että neljässä tapauksessa viidestä telekuuntelulupa liittyi törkeän huumausainerikoksen ja noin viidenneksessä tapauksista törkeän veropetoksen selvittämiseen. Vuotta aikaisemmin törkeä veropetos esiintyi telekuuntelun perusterikoksena hieman useammin.

Telekuuntelulupien ja teleliittymien lukumäärän laskua voidaan selittää muun muassa sillä, että telekuuntelun kohteena olevien rikoksesta epäiltyjen käytössä oli aiempaa vähemmän esitutkinnan aikana ilmitulleita teleliittymiä.

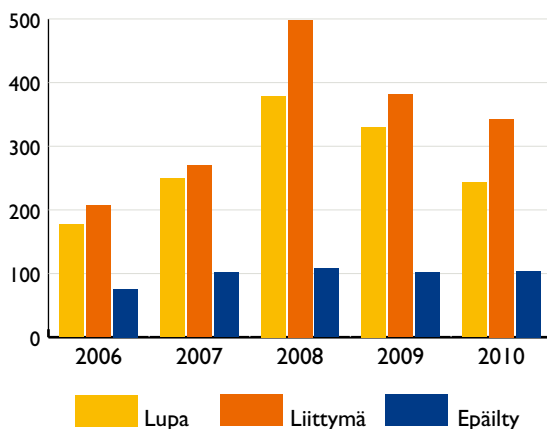

Televalvonta

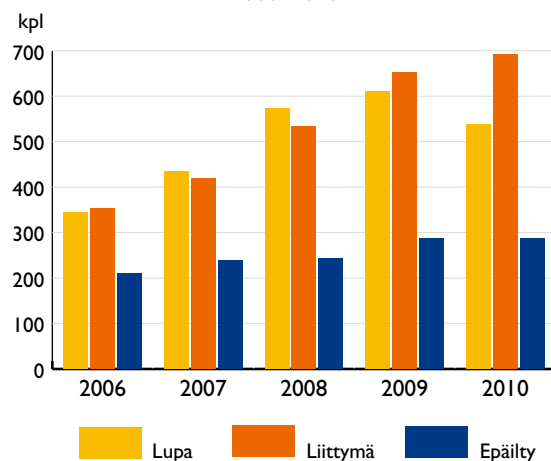
Vuonna 2010 tuomioistuimet myönsivät Tullille 538 pakkokeinolain mukaista televalvontalupaa. Laskua vuoteen 2009 verrattuna on 12 prosenttia. Televalvonnan kohteena oli 691 teleliittymää tai telepäätelaitetta. Vuoteen 2009 verrattuna kasvua oli 6 prosenttia. Teleliittymät tai -päätelaitteet olivat 288 rikoksesta epäillyn käytössä tai hallussa. Televalvonnan kohteena olleiden rikoksesta epäiltyjen määrä pysytteli vuoden 2009 tasolla.

Televalvontalupien määrän lasku ja pakkokeinon kohteena olleiden henkilöiden lukumäärän pysyminen edellisten vuosien tasolla antaa viitteitä vastaavanlaisesta kehityksestä kuin edellä on esitetty telekuuntelun yhteydessä: rikoksesta epäiltyjen käytössä oli aiempaa vähemmän esitutkinnan aikana ilmitulleita teleliittymiä.

Telekuunteluluvat, liittymät ja epäillyt
2006–2010

Televalvontaluvat, liittymät ja epäillyt
2006–2010

Kansainvälinen toiminta

Tullirikostorjunnan antamat oikeus- ja virka-avut

Tullihallituksen operatiivisen rikostorjunnan oikeus- ja virka-apuryhmä vastasi keskitetysti Tullin rikostorjuntaan liittyvästä virka- ja oikeusaputoiminnasta sekä tullirikostorjunnan yhdysmiestoiminnasta ulkomailla.

Tullihallituksessa oikeusapupyynnöihin tehdään laadullinen ja juridinen varmistus, kun taas kunkin jutun tutkinnanjohtaja vastaa pyydettyjen toimenpiteiden laillisuudesta. Oikeus- ja virka-aputoimintaa tukevat merkittävästi omat Europol- ja PTN-yhdysmiehemme sekä muiden Pohjoismaiden PTN-yhdysmiehet. Suomen tullin yhdysmiehiä oli sijoitettuina Haagiin, Tallinnaan ja Moskovaan.

Oikeusavuiissa pyydettyjä toimenpiteitä ovat

erilaiset kyselyt liittyen henkilöihin, yhtiöihin ja ajoneuvoihin sekä asiakirjapyyntöt, henkilöiden kuulustelut ja lisäksi tarvittaessa myös pakkokeinot. Tiedonvaihto ja toiminta perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin, joista keskeisimmät ovat Napoli II -sopimus, MLA 2000 -sopimus sekä kahdenväliset tuliyhteistyö- ja rikostorjuntasopimukset. EU-maiden välisissä oikeusapupyynnöissä valtaosassa käytetään Napoli II -sopimusta.

Vuonna 2010 ryhmässä käsiteltiin oikeusapuna yhteensä 162 pyyntöä, jotka jakaantuivat lähes tasan lähtevien ja tulevien kesken. Tulevista oikeusapupyynnöistä yli puolet lähetettiin Venäjältä, kun taas suurin osa Suomesta lähtevistä oikeusapupyynnöistä suuntautui Viroon. Virka-apuna käsiteltiin yhteensä 636 tapausta. Lisäksi vastaanotettiin 478 epäiltyyn tullirikokseen liittyvää vihjettä joko puhelimitse tai Internetin kautta.

Ruotsin tullilaitos sijoitti ensimmäisen yhdysmiehen Latvian Riikaan vuonna 1998 toimialueenaan Latvia sekä Liettua. Latvian yhdysmiestoimisto sijaitsee Ruotsin Latvian suurlähetystössä, jossa allekirjoittanut on työskennellyt huhtikuusta 2007 alkaen.

Latvian yhdysmiestoiminta palvelee valtaosin Ruotsia ja Norjaa. Tämä selittyy osittain sillä, että vaikka olemmekin osa PTN-yhteisöä, eli pohjoismaista tull- ja poliisiyhteistyötä, niin jostakin syystä on aina helpompi olla yhteydessä ”omiinsa”.

Yhteydenottojen lisääntymisen suurin syy on luultavimmin ollut liettualaisten rikollisten liikkuminen

>>

Ruotsiin ja varsinkin Norjaan. Myös Suomesta tapahuneet yhteydenotot ovat lisääntyneet viime vuosi-na. Osasyynä tähän on ollut varmasti allekirjoitta-neen suomenkielen taito.

Asioiden ja kyselyjen määrä on hienoisessa kas-vussa ja viime vuoden aikana kirjasimme yhteensä 35 asiaa koskien Suomea. Eri tavaroiden ja aineiden sa-lakuljetus on yleisin toistuva asia toimiston toimin-nassa.

Vuoden 2010 aikana meillä oli tapaus, jonka lo-puksi Suomessa takavarikoitiin noin 10 kiloa huu-mausainetta. Erittäin kiinnostavaa tässä oli se, et-tä tekijät olivat liettualaisia ja että he olivat aikai-semmin salakuljettaneet metamfetamiinia ja amfe-tamiinia Ruotsiin sekä mahdollisesti myös Norjaan. Tämän Suomessa tehdyn takavarikon jälkeen sama organisaatio on jatkanut toimintaansa Ruotsissa ja Norjassa.

Voidaan todeta, että liettualaiset, jotka ovat lii-kenteessä näillä asioilla, liikkuvat hyvinkin paljon kaikkien pohjoismaiden alueilla. Tämä tietenkin ai-heuttaa vaikeuksia kaikille viranomaisille, jotka seu-raavat heidän liikkumistaan.

Toinen asia, jonka haluaisin tuoda esille huu-mausaineiden osalta, ovat niin sanotut ”designhuu-meet”. Näitä ovat muun muassa mefedroni (luo-kiteltiin Suomessa helmikuussa 2011 huumausai-neeksi, toim.huom), spice ja muut tämän tyyppiset aineet. Ongelmana kaikille Schengen-jäsenmaille on se, että mailla on hyvin erilainen huumausaineiden luokittelunopeus ja jäsenmaiden kansalaisten vapaa liikkuvuus antaa mahdollisuuden aineiden helpom-paan levittämiseen. Latviassa kaikkia aineita ei vält-tämättä luokitella yhtä nopeasti huumausaineiksi kuin esimerkiksi Suomessa. Henkilöt, jotka toimivat laittomasti tällä alalla, ovat tietenkin tietoisia näistä asioista ja tuovat aineet niihin maihin, joissa kysees-sä olevaa designhuumetta ei ole vielä luokiteltu huu-mausaineeksi. Mainittava asia tässä yhteydessä ovat myös dopingaineet, jotka suurimmaksi osaksi eivät ole kiellettyjä Latviassa. Tämä ei ole yksinomaan Lat-vian ongelma, vaan samanlaisia ongelmia on myös muualla yhteisössä.

Savukkeiden salakuljetus Latviaan ja Liettuaan on kasvanut räjähdysmäisesti viimeisinä kolmena vuotena. Latvian tullit takavarikoivat noin 62 miljoonaa savuketta vuonna 2010. Osasyynä suureen takava-rikkomäärään on ollut savukeveron korotus asteit-tain ja kansainvälinen taloudellinen kriisi, joka on vai-kuttanut erittäin voimakkaasti Latvian ja Liettuan ta-loudelliseen tilanteeseen. Savukkeet salakuljetetaan Venäjältä ja Valko-Venäjältä maantie- ja rautatieliikenteessä. Suuria eräiä saapuu myös meriteitse kon-teissa Kiinasta.

Liettualainen amfetamiinilaboratorio.

Latvialainen ”savuketehdas”.

Väärennettyjen savukkeiden tuotantoa on myös tääl-lä Latviassa. Esimerkkinä mainitsen Latvian tullin savuketehtaasta tekemän takavarikon. Tämän laittoman savuketehtaan, jonka tuotantokapasiteetti oli noin miljoona savuketta päivässä, toiminta estettiin tämän vuoden puolella.

Lopuksi voin mainita, että nämä neljä vuotta ovat kulu-neet tosi nopeasti. Latvia on hieno maa ja Riika iso kaupun-ki, mistä löytyy aina tekemistä. Riikan ulkopuolelta löytyy myös paljon kiinnostavaa ja mikäli olet historiasta kiinnos-tunut, on täällä jokaiselle jotakin, kuten suomalaisten jääkä-rien historian jalanjäljet ensimmäisen maailmansodan ajoilta.

Yhdysmiespalstan vierailevana kirjoittajana on Ruotsin PTN-yhdysmies (Polis och Tull i Norden mot narkotika) Janne Hyytiäinen

Kansainväliset operaatiot

Vuoden 2010 aikana oli jälleen suuri määrä kansainvälisiä valvontaoperaatioita, joita toteutettiin niin viranomaisyhteistyönä kuin Tullin sisäisesti. Operaatioita kohdistettiin kaikkiin kuljetusmuotoihin ja kohteina olivat muun muassa lääkkeet, huumausaineet, tuoteväärennökset ja savukkeet.

Kansainvälisiä operaatioita olivat muun muassa maailmanlaajuinen lääkeväärennöksiin kohdistunut operaatio Pangea III, savukkeiden salakuljetukseen kohdistunut Sirocco-operaatio, huumausaineisiin kohdistunut Ulysse sekä valvontaoperaatio Sky-Hole Patching III otsonikerrosta heikentäviin laitteisiin liittyen ja käteisrahan valvontaan kohdistunut operaatio Athena II.

Muita operaatioita olivat muun muassa Alchemist, Bajer, COSI, JO Unity, Koppi, Paketti, SEEFI, VALA.

ATHENA II

Operaatio Pangea III

Pangea III oli maailmanlaajuinen operaatio, johon osallistui 44 maata. Sitä koordinoi komitea, johon kuuluivat Interpol, WCO (Maailman tullijärjestö), kansallisia lääkeviranomaisia, USICE (U.S. Immigration and Customs Enforcement) sekä PSI (Pharmaceutical Security Institute). Suomessa operaatio toteutettiin moniviranomaisyhteistyönä.

Operaation päätavoitteena oli etsiä ja paljastaa laittomia tai väärennettyjä lääkkeitä myyviä verkkokauppasivuja. Tarkoituksena oli saada takavarikoon laittomat lääkelähettykset ja saattaa vastuuseen asiaan syyllistyneet tahot ja henkilöt. Operaation tulokset olivat erinomaiset.

Koko operaation aikana takavarikoitiin muun muassa yli miljoona tablettia, pidätettiin 76 henkilöä ja suljettiin 290 verkkokauppasivua. Takavarikoituja lääkkeitä oli laidasta laitaan, kuten masennus-, uni-, laihdutus- ja huumelääkkeitä. Lisäksi löytyi syöpä-, raskauden keskeytys- ja diabeteslääkkeitä.

Suomessa tehtiin 45 takavarikkoa, joissa paljastui erilaisia lääkkeitä yhteensä 4 800 tablettia/ampullia. Näistä 38 tutkittiin lääkerikoksena.

Operaatio oli erittäin onnistunut ja osoitti, kuinka tärkeätä on tehdä yhteistyötä eri viranomaisten välillä niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Lisäksi operaatio vahvisti jo olemassa olevaa tietoa ongelman laajuudesta ja siitä, kuinka helppoa lääkeväärennösten tilaaminen Internetin kautta on.

Suomen käynnistämä kansainvälinen lääkeoperaatio

Tulli käynnisti kansainvälisen Blue II -lääkeoperaation syksyllä 2010 yhteistyössä Poliisihallituksen ja Keskusrikospoliisin kanssa. Operatiivinen tiedonkeräys toteutettiin 5.–12.10.2010. Operaatio on jatkoa vuonna 2009 toteutetulle operaatio Blueille, josta oli saatu hyviä kokemuksia. Blue II -operaatio kohdistui Internet-sivuilta tehtäviin lääketilauksiin.

Aikaisemmissa operaatioissa lähetysten vastaanottajat Suomessa ovat olleet pääsääntöisesti suurissa kaupungeissa, mutta nyt toteutetun operaation aikana vastaanottajia on ollut ympäri maata.

Toisena eroavaisuutena voidaan mainita niin sanottu trendimuutos tilatuissa ja sittemmin takavarikoiduissa lääkeaineissa. Aiemmissa operaatioissa erektiolääkkeiden osuus takavarikoiduista lääkeaineista on ollut noin 95 prosenttia. Blue II -operaatiossa määrä laski 65 prosenttiin.

Blue II -operaatiossa havaittiin lääkkeiden tilaamiseen käytetyissä Internet-sivuissa, että niiden ip-osoitteet sijaitsevat pääsääntöisesti Kiinassa. Tilaamiseen käytetty-

jä sivuja on suljettu kansainvälisen viranomaisyhteistyön avulla. Tilatuista ja sittemmin takavarikoiduista lääkkeitä ja dopingaineista lähes puolet on lähetetty Intiasta ja puolet Euroopan eri maista.

Blue II -operaation aikana on toimitettu esitutkinta 45:ssä tapauksessa. Rikosnimikkeitä ovat olleet lääkerikos ja -rikkomus, dopingrikos sekä huumausainerikos. Reseptin vaativia potenssilääkkeitä on takavarikoitu yhteensä 1 020 tablettia, reseptin vaativia muita lääkkeitä yhteensä 2 504 tablettia sekä dopingaineita yhteensä 1 276 tablettia/ampullia.

Blue II -operaatio jatkuu edelleen ja Tulli toimii siinä kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä Euroopan ja Pohjois-Amerikan maiden viranomaisten sekä Intian viranomaisten kanssa.

Kuinka paljon tilatuista ja sittemmin takavarikoiduista lääkkeitä ja dopingaineista on ollut väärennettyjä, ei tiedetä tarkkaan. Jokainen, joka harkitsee lääkkeitä tai dopingaineiden tilaamista internetistä saattaa syyllistyä rikokseen, mutta myös vaarantaa oman terveytensä.

TULLI
• TULL •
CUSTOMS

